

Brassói Lapok

XL. évfolyam

257 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1934. évi november 9

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Posta: Kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegoldalán 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalán 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 92, szerkesztőség 93.

A szabadság harca a horogkereszttel

Angliában most a Labour Party, az angol munkások pártja, amely természetesen pillanatig sem árulta el a demokráciát, fokozott mozgalmat kezdett a világ békéjének megővése érdekében. Mj nagyon fontosnak s nagyon lényegesnek tartjuk, hogy a párt, amely MacDonald és Snowden kiválása után Henderson leadersége alá került, fokozottabb aktivitással érvényesítse az ő világbéke-akarátát nem annyira Angliában, ahonnan a világbékét soha veszedelem nem fenyegeti, mint abban az Európában, ahol most a Saar-vidék veszedelmes történelmi rangemelésével egyenesen mint új Elzász kezd szerepelni. A Saar-vidéket a párisi környéki békék Franciaország és Németország közötti népszavazási területnek minősítették, amelynek sorsa 1935-ben dőlt el. A terminus veszedelmes közeleg. Veszedelmes? Meggyőződésünk, hogy ha ezt a népszavazást négy vagy öt év előtt mondjuk Briand és Stresemann korában ejtették volna meg, akkor az az európai békére semminemű megrázkódtatást, vagy megrázkódtatást nem jelentett volna. Így azonban? Maga a terület, amely most egy földrész nyugalmát fenyegeti, abszolút csekély. — Mindössze 1912 négyzetkilométerről van szó, ami, hogy láthatóbb képet rajzoljunk, egy kisebb vármegyének felel meg. De ezt a területet nyolcszáz ezer felüli ember lakja, ez a terület gazdag vas- és szénbányákban, ez az európai nehéziparnak egyik völgye, iparosodott, gazdaságilag rendkívül fontos ország-rész, még hozzá két birodalom határán. A világháború végéig a Saar-terület német uralom alatt élt, míg a háború vége után népszavazási területnek nyilvánították.

A Saar-medence lakosságának többsége — és ezt a franciák sem tagadják — német. Nyelvben, érzületben német. Kulturájában is az. Ami azonban nem jelenti azt, hogy horogkeresztes. A náciizmus uralomra jutása óta Ausztria mellett a Saar-vidék az egyetlen német terület, ahol a demokratikus német gondolkodás nem büntetendő cselekmény, hanem lehető élet és élhető valóság. El lehet most képzelni, ezeknek a saarvidéki nyugati gondolkodású németeknek a helyzetét, azt a belső drámát, ami minden Saar-németben lejátszódik, ezekben a németekben, akik visszavágyának hazájukba, de ugyanakkor szeretnék megtartani azt az egyéni, gondolati, kulturális és gazdasági szabadságot, a polgári életnek azt a függetlenségét, a minnek a Harmadik Birodalomban fájdalom, helye nincs. És ezért mondjuk, hogy a Saar-vidék sorsa simábban és könnyebben dőlne el, ha ma Briand és Stresemann intéznék a két birodalom sorsát, mint így, hogy a horogkereszt áll szemben a francia nemzeti védelem koncentrációs kormányával.

Az igazi tragédia, hogy a német-francia ellentét, amely minden balkáni kérdésnél, minden közép-tengeri ellentétnél, minden lengyel korridornál inkább jelent veszedelemet az európai békére, most megtalálta a maga új Elzászát, az új ütközőpontot, megtalálta — reméljük — az új elméleti marad — az új casus bellit. És emellett minden más lényegtelen. Minden más részlet. Például az, hogy a Saar-vidék egyes németei vissza akarnak csatlakozni a birodalomhoz, más német csoport, az úgynevezett statusquo-párt a mostani állapotot akarja fenntartani és a Saar-medencét további évtizedekre semleges, független kis államnak megrögzíteni, amelynek fejedelme a Népszövetség, ura a nemzetközi Európa lenne. És talán

Bukottnak tekinthető a francia kormány

A radikális miniszterek bejelentették már lemondásukat s csak a köztársasági elnök kérésére tartanak ki még csütörtökig

„Önöknek nincs helyük a kormányban” — mondotta Doumergue Herriot-nak

Páris, november 8
Az az ellentét, amely Doumergue miniszterelnök diktatórikus jellegű alkotmánymódosítási tervéze miatt a nemzeti kormányban keletkezett, súlyos válságot idézett elő. Herriot és a kormány többi 5 radikális tagja a nantesi kongresszus állásfoglalása folytán, nem teheti magáévá a Doumergue-féle alkotmánymódosítási javaslatot, viszont a miniszterelnök a jobboldali körök nyomása alatt nem hajlandó ellállni annak éppen azon pontjaitól, amelyeket a radikális miniszterek elfogadhatatlannak tartanak. Ilymódon kenyértörésre került sor a nemzeti kormány két tábora között, a melyek egyikében a 20 miniszterből 12,

másikában pedig a 6 radikális és még két baloldali miniszter tartozik. Szerdán már az volt a helyzet, hogy politikai körökben lemondottnak tekintették nemcsak a 6 radikális minisztert, hanem az egész Doumergue kormányt is. Az ellentétek annyira kimélyültek, hogy a parlamenti körök szerint már csak esoda mentheti meg Franciaországot a súlyos kormányválságtól. és még súlyosabb megrázkódtatásoktól, amelyek a jelenlegi feszült belpolitikai helyzetben fenyegetik. Egyébként a nemzeti kormány sorsát formálisan a csütörtök délelőttre összehívott újabb minisztertanács avagy a képviselőház csütörtök délutáni gyűlése dönti el.

Doumergue erre ingerülten ezt válaszolta:

— Engedje meg, hogy én is hasonló nyíltsággal válaszoljak. Önöknek nincs helyük a kormányban! Legjobb lesz, ha távoznak.

— Tehát elkergetnek bennünket! — méltatlankodott erre Herriot.

A rendkívül kínos párbeszédnek csak Lebrun elnök közbelépése vetett véget. Lebrun kérte a kormány tagjait, hogy a válság hírére ne hozzák nyilvánosságra. Kérésére a radikális miniszterek belementek abba, hogy a kormányból való kilépésüket szerdán, vagy csütörtökig függőben tartják, tekintettel arra a megfontolásra, hogy a Doumergue-kormány még teljes együttesében nyithassa meg a parlamenti ülészakot.

Egyébként kedden délután és este a Bourbon-palotában már nyíltan beszéltek arról, hogy Doumergue utódjaként a köztársasági elnök Bouissont, a képviselőház elnökét, Laval külügyminisztert, Petain marsall hadügyminisztert, vagy Herriot-t, esetleg Flandint bizza meg a kormányalakítással.

Kirobban az ellentét

Kiszivárgott hírek szerint már a keddi délelőtti államtanács előjátéka volt a Doumergue-kormány bukásának. A parlamentben estefelé úgy tudták, hogy a radikális miniszterek máris lemondottak. A Matin így rekonstruálja a fejleményeket:

Az államtanácson Herriot bejelentette, hogy ő és radikális miniszterfarsai nem

helyeslehetik Doumergue miniszterelnöknek azt a javaslatát sem, amellyel felhatalmazást kér a költségvetés érvényének 3 havi meghosszabbítására.

— A becsület kötelez engem és miniszterfarsaimat arra — mondotta Herriot — hogy közöljem Önnel, miniszterelnök ur, miszerint a költségvetési pótmeghatározást sem tehetjük magunkévá.

az is lényegtelen, hogy francia nacionalisták történelmi álmokat és emlékeket élesztve a Saar-vidéken, Franciaország számára akarják annektálni. Mindezek részleteiben lényegtelenek. Fontos a félelmetes, hogy egy arasznyi terület, egy európai ipari revier fölött fel tud lángolni két nagy nacionalizmus, a francia és a német, félelmetes az, hogy két szenvedély újra ütközőterületet talál. Abban az Európában, amely a bankzárlat nyara óta amúgy is csupa idegesség, nyugtalanság, gazdasági kapkodás, politikai bizonytalanság és társadalmi türelmetlenség. Kötött gazdálkodás, autarkia, tilalmak, lehetetlen békeszerződések, a háborús gazdasági rendszer csökkenései, infláció és defláció játéka gazdaságilag tönkretették Európát, embereket, családokat, vállalatokat kiforgattak egzisztenciájukból, rakétaempóban terjesztették a szegénységet, az elszegényedett tömegeket tájékoztatatlanságukban és neurasténiájukban minden szellemi védettség és erkölcsi ortalom nélkül oda dobták a dilettáns elméletek, kalandos ábrándok és mérgezett álmok martalékaul. Ezek a gyűlékony és forrongó idők szükségszerűen meg kellett, hogy találják a maguk konfliktusanyagát s ha nem lenne Saar-vidék, ezek a mai idők kitáltak, kreáltak volna egy Saar-vidéket, egy Saar-konfliktust, egy Saar-kérdést.

Európát meg kell menteni és hogy Európa megmenekülhessen, Franciaországnak és Németországnak ki kell békülnie egymással. Ami azonban nem

lesz könnyű. Nem régi történelmi okmányok, nem XIV. Lajos utazása, nem a bécsi kongresszus papiroshatározata, nem is a két nép karaktere miatt, hanem azért nem lesz könnyű, mert — legyünk nyíltak — a világ bizalmatlan a horogkereszttel szemben. Ezzel az új kollektívizmussal, ezzel a zárt és oly rendszertelen rendszerrel ma szemben áll nemcsak a francia demokrácia, hanem a fasiszta Olaszország, de ugyanakkor a konzervatívok, liberálisok és labourok, a Baldwin, a Lloyd George, a Henderson Angliája is. A horogkereszttel szemben áll az egész polgári Európa. Nem bízik benne, belpolitikai intézkedései nyugtalanítják, a gazdasági zavarok, amik a Harmadik Birodalomban vannak, a hajszálesővesség törvényei szerint szükségszerűen áttérjednek a többi európai országba is, onnan érkező jelszavak tájékoztatatlanságot és fogalomzavart támasztanak és végül azért nem bízik meg a polgári Európa ebben a diktatúrában, mert ez diktatura és mert nem látják sem alkotmányos folytatásának, sem alkotmányos likvidálásának lehetőségét. Amint hogy mindenki félt a horogkereszt uralomra jutásától, most éppen úgy mindenki idegesen gondol nem a horogkereszt bukására, hanem azokra az elkerülhetetlen megrázkódtatásokra, amelyekkel ez a bukás járnifog. A polgári Európa atmoszféricaszárkózik el az elől a Harmadik Birodalom elől, amely elzárta magát az egész világtól és amely a barna vámsorompó

kon belül új glóbuszt akart teremteni és rajta egy új világtörténelmet elkezdni, nemcsak a gazdasági és erkölcsi, hanem ki tudja, talán a fizikai létnek is új törvényei szerint.

És ha tudatosan nem is, de idegeikben megérzik ezt a nemzetiszocialisták. Mert mi mással lehetne magyarázni, hogy ők akik a kommunizmus ellen irtó hadjáratra jöttek és akik, amikor egész Európa megütöztető módszereiknek a huszadik századon kívül eső ridegségén, mindig azzal védekeztek, hogy Európát ők mentik meg és csak így menthetik meg a bolsevizmus veszedelme elől. A wotani ködlő mitológiában, az egész rendszertelen és romantikus programban nem is volt más fix pont, mint a bolsevizmus elleni hadakozás. A bolsevizmusnak törvényen kívül való helyezése. És most? A polgári Európa által cserbenhagyott Németország hirtelen leszerelt minden Moszkvaellenes agitációt, sőt kritikát is. A német lapok nem írhatnak többé a Szovjet ellen. A német könyvkereskedések kirakataiból márólholnapra el kellett tűnniök a szovjetellenes könyveknek. És nemcsak taktikából és nemcsak diplomáciai okosságból, nemcsak azért, mert állítólag Litvinov lesz a saarvidéki népszavazást ellenőrző bizottság elnöke, hanem így cselekszenek azért, mert őket is cserbenhagyta a polgári Európa.

Nem egészen kétezer négyzetkilométer fölött a szabadság viaskodik a horogkereszttel.

Tessék kívágni s eltenni!

3. sz. SZELVÉNY a B. L. novemberi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 drb. novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1934 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moșilor 5), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10). Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

TANÁCSKOZNAK A RADIKÁLISOK

A képviselőház keddi délutáni megnyitása után a radikális párt parlamenti csoportja este értekezletre ült össze, amely a hajnali órákig tartott. Elhatározták, hogy

szerdán délelőtt a radikális párti képviselők egy küldöttsége keresi fel Doumergue miniszterelnököt

s kéri, hogy az ország belső nyugalma érdekében álljon el a költségvetés 3 hónapi meghosszabbításának tervétől s ehelyett nyújtsa be haladéktalanul a képviselőházba a jövőévi költségvetés javaslatát. Hasonlóképpen kérte a küldöttség a miniszterelnököt, hogy amennyiben nem akarja magára venni a felelősséget a nemzeti kormány bukásáért az adott néhez körülmények között, úgy változtassa meg alkotmánymódosító tervétet olyan értelemben, hogy az összegegyeztethető legyen a radikális párt programjának alapelveivel.

Szerdán délnem este tudták, hogy

Doumergue elnök visszautasította a radikális küldöttség kéréseinek teljesítését, amire Herriot és miniszter társai haladéktalanul bejelentették végleges lemondásukat.

Erre Doumergue miniszterelnök közölte Lebrun elnökkel az egész kormány lemondását. Másrészt továbbra is tartja magát az a hír, hogy a köztársasági elnök kívánságára a kormányválságot csütörtökig nem hozzák nyilvánosságra. Ígyképpen a csütörtöki délelőtti minisztertanácsban esedékes a döntés. Egyes körökben nem tartják kizártnak, hogy a döntés előtti órákban kölcsönös engedékenységgel mégis sikerül megegyezési alapot találni.

A baloldali sajtó azt hangoztatja, hogy ha Doumergue miniszterelnök nem állt volna elő alkotmánymódosítási tervével, amely amellett, hogy sürgős az összes demokratikus erők tiltakozását idézte elő, akkor a nemzeti kormány még sokáig uralmon maradhatott volna. A kormány bukásáért az egész felelősség azt a politikát terheli, amelyet az utóbbi időben a miniszterelnök folytat. Ezzel szemben a jobboldali lapok egyedül a radikálisokat okolják a nemzeti kormány válságba jutásával.

Rómában készül a népszövetségi Saar-bizottság jelentése

Róma, november 8.

A saarvidéki népszavazással összefüggő kérdések tanulmányozására kiküldött népszövetségi hármashízbizottság tegnap a Chigi palotában Aloisi báró olasz főmegbízott elnökletével összeült. A bizottság római ülésszakának az a célja, hogy a november 20-án összeülő népszövetségi tanács elé kimerítő jelentést terjesszen erről a problémáról.

Jól értesült forrásból származó hír szerint Bürckel, a német kormány saarvidéki főbiztosa, megjelent Aloisi báró előtt s a Harmadik Birodalom nevében jegyzéket nyújtott át neki, amelyben a Hitler-kormány tiltakozik Franciaországnak a Saar-kérdésben tervezett lépése, különösen pedig a francia csapatok esetleges bevonulása ellen.

Ha az iskolából már „kinőtt”, jó a tanító ur konyhájára

Csíkszereda, november 8.

Sass Juliska 16 éves csíkszentmártoni leány egy év óta szolgál már egy ottani magyar ügyvédnél. A feltűnően fejlett leány már férjhezmenésre gondol s éppen azért szolgál, hogy megtakarítson valami kis pénzt a kelengyére. Ezt, természetesen, nem kell tudni és tudomásul venni az állami iskolai igazgatónak, Bot Joannak. Hivatalos irást küldött a szülőkhez s büntetéssel fenyegetőzött, ha a gyermeket nem küldik iskolába.

A szülők, természetesen, érveltek, tiltakoztak, aztán kértek, de sikertelenül. Bot Joan makacsság címén már meg is bírságolta őket. Erre aztán megijedtek s a leányt iskolába küldötték. Bot Joan elbámult, amikor „a gyermek” meglátta s nyomban belátta, hogy ekkora leányt még sem lehet apró gyermekek közé ültetni a padba. Visszaengedni a szolgálatba azonban nem akarta, igazán szellemes megoldással tehát feleségéhez küldötte Sass Juliskát, hadd segítsen a konyhán, vagy ügyeljen a gyermekekre. Becsületből azonban ígéretet tett, hogy az illetékes tanügyi hatóságoknál kieszközli a tanmentességet. Addig azonban nála kell ülnie a leánynak — a konyhán. A szülők még hálásak is volnának, ha nem kellené attól tartaniok, hogy a dolog elintézése sok időbe kerül, esetleg rámeleg az egész tanév.

Kalinin nagy beszéde a Szovjetszövetség 17 évi fennállásának ünnepén

A lakosság életszínvonalának emelése és a béke biztosítása
a szovjetkormány főfeladata

Moszkva, november 8.

A bolsevista forradalom tizenhetedik évfordulóját szerdán, november 7-én, nagy ünnepélyességgel ülte meg a Szovjetszövetség. A moszkvai Vörös-téren való szokásos parádét és tömegfelvonulást megelőzőleg kedden este a nagy Operaházban díszünnepélyt tartottak, amelynek Kalinin, a szovjetek központi végrehajtóbizottságának elnöke volt a főszónoka.

Kalinin, aki a Szovjetszövetségben a köztársasági elnök tisztét tölti be, nagy beszédben méltatta az 1917. november 7-iki forradalom jelentőségét. Vázolta a szocialista állam kiépí-

tése terén elért eredményeket és a Szovjetszövetség bel- és külföldi helyzetét. Kiemelte, hogy az első öt éves terv megvalósítása és a mezőgazdaság kollektív alapon való megszerzése után a szovjetkormány most minden figyelmét a lakosság életszínvonalának emelésére összpontosítja. Ami a külpolitikát illeti, ebben a tekintetben a Szovjetszövetség minden erejével a béke fenntartására törekszik, emellett azonban felkészül arra is, hogy a bárhonnan jövő esetleges támadásokat visszaverhesse. Ebből a szempontból a vörös hadsereg hívatása magaslatán áll.

Hogyan ölheti meg a forma a lényegét?!

A temesvári telekspekulációk ügye a revíziós bizottság előtt

„Struccpolitika és intellektuális közokirathamisítás” — mondják a fellebbezők — „Választási kortesbeszéd” — telet a városi ügyész

Temesvár, november 8.

A városi telekspekulációk ügye befejezéshez érkezett. November első hetében tartották a sorozatos tárgyalásokat a revíziós bizottság előtt, amely kilencedikére, péntekre tűzte ki az ítélethirdetést. A tárgyalásokon ismét bizonyosodott, amit előző cikkünkben állítottunk, hogy a város vagyonának hajmeresztő elcsúszásáról van szó. A városi tanácsosok és politikai barátai 8—10 ezer lejért külvárosi telkeket vásároltak fel és 3-4-500.000 lej napi értékű városi telkekre cserélték be, legfeljebb csekély ráfizetéssel, egy olyan szakértői becslés alapján, amely a várossal szerződéses viszonyból áll, tehát érdekelt és lekötözött szakértőtől származott.

A legutóbbi tárgyaláson Ungár Adolf dr., a magyar párt ügyvezető elnöke, aki a fellebbező polgárok képviseletében megjelent, írásban minden egyes telekért 20 százalékkal többet ajánlott fel s egyben késznek nyilatkozott azt a husz százalékos felárat 48 órán belül készpénzben letenni a város pénztáránál bánaipénz gyanánt, egy árverés kiírásához a mely hivatva lesz megállapítani a telkek valódi árát.

Természetesen csak anyagi okokból történt mindössze 20 százalékkal magasabb ajánlat. A telkek kétszer-háromszor s ötször is többet érnek a városi „házi szakértő” becslésénél, mint az egy nyilvános árlejtésen azonnal ki is derülne.

Ugyanebben a pótbeadványban a fellebbező felek, illetve ügyvédjük, intellektuális közokirathamisításnak nyilvánítja az interimárbizottság eljárását. Mert megszerzték ugyan a minisztertanács jóváhagyó ha-

tározatot a telekesekre, ez azonban csak a minisztertanács félrevezetésével történhetett.

A tárgyaláson éles vita robbant ki Ungár Adolf dr. és dr. Cimponeriu Virgil városi főügyész között. A városi főügyész azt vitatta, hogy a fellebbezők nem közvetlenül érdekeltek az ügyben, tehát nem jogosultak a fellebbezésre.

— Minden polgárnak ideális része van a köztárgyonból — válaszolt Ungár dr.

— Ez az ítélet nem egyezik a mai világrenddel — felelt a főügyész. — Köztárgyon ügyekben csak a törvényes formák között lehet fellebbezni.

— Itt szembeeszköz visszaélés történik — hangozott a válasz — amellyel szemben nem lehet struccpolitikát üzni. Lehet, hogy formai okokból elutasítják a fellebbezést, vagyis a forma megöl a lényegét és az igazságot. De akárhogy is határozzon a tekintetes bíróság, Temesvár közvéleménye tisztában van vele, hogy itt átlag tízszeres értékűkre cserélték be a telkeket.

A városi főügyész annyi fáradságot se vett magának, hogy, bár a látszat kedvéért, ellentmondjon s csak egy mondatral válaszolt:

— Ezt kollégám elmondhatja majd a választások alkalmával a Gyárvárosban, de nem itt, a revíziós bizottság előtt, ahol csak jogi indokokat lehet felhozni.

Ezzel végetért a tárgyalás. A helyzet tényleg az, hogy a forma valószínűleg megöl a lényegét s bármennyire kézenfekvő és bebizonyított dolog, hogy a városi urak milliókat nyeresztek a köztárgyon kárára — formai okokból számolni lehet a revíziós bizottság elutasító határozatával.

k. g.

Szépítsük meg szánkat szép fogakkal!

A DENTOL (szájvíz, fogkrém, puder szappan) tökéletesen fertőtlenítő és nagyon kellemes ízű fogászati készítmény Pasteur kísérletei alapján készítik, pár napi használata után meg erősíti a foghúst és szápadlást, a fogakat ragyogó fehérré teszi és megtisztítja a leheletet. Használata különösen ajánlatos dohányzóknak. Használata után szánkban állandóan kellemes, üde ízt érzünk. A DENTOL kapható minden gyógyszerárban, drogériában és nagyobb illatszertárban.

AJÁNDÉK: Ha beküldi GEORGES VERGLAS cégnek București, Strada Precupești Vechi 1 szám alá ezt a „Brassói Lapok”-ban megjelent hirdetést, rendesen felülbélyegezett borítékban, nevének és pontos címének feltüntetésével, teljesen ingyen küldenek Önnek egy minta-csomag DENTOL-t

Alaptalanoknak bizonyultak a kontingentálási hivatal ellen emelt vádak

Bukarest, november 8.

A kontingentálási igazgatóságon tartott házkutatás ügyében ma befejeződött az ügyészégi vizsgálat.

A lefoglalt iratok áttanulmányozásával megbízott ügyész megállapította, hogy a miniszterhez juttatott feljelentések minden alapot nélkülöznek s ennek megfelelően az ügyet ad acta tette.

Politikai körökben úgy tudják, hogy ez a fordulat kihatással lesz Manolescu Strunga pozíciójára, aki, amint tudjuk, egyike volt a házkutatás irányítóinak és későbbi nyilatkozatában is súlyos vádakokat hangoztatott a kontingentálási hivatal ellen.

Az ügyre egyébként nagyon ráillik a mondás: sok hűbő semmiért...

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltolódása, hát- és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József” keserűvíz, ki sebb adagokba elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

Jugoszlávia szabadulni akar a menekült osztrák náciktól

Belgrád, november 8.

Megbízható értesülés szerint az Uzonovics-kormány elhatározta, hogy tárgyalást kezd Németországgal, vegye át azt a mintegy kétezer főnyi menekült osztrák nemeztiszsocialistát, akiket most Jugoszláviában gyűjtőtáborban őriznek.

Ezzel kapcsolatban a bécsi lapok azt írják, hogy Jugoszlávia azért akarja feloszlítani a gyűjtőtábor és megszabadulni az emigráns osztrák nemeztiszsocialistáktól, mert a marsei merénylettel kapcsolatban a jugoszláv lapok és támadásokat intéztek olyan államok ellen, amelyek befogadták a menekült horvátokat. Ezeket a kirohanásokat nagymértékben gyengíti az a körülmény, hogy Jugoszlávia maga is emigrációt melengelt a keblén, a menekült osztrák nácik személyében, akik ugyan csak egy szomszédos állam rendjének a feltörésére törnek.

BOGARAK,
tücskök, poloskák, legyek
és mindenféle rovarok radikálisan kipusztíthatók a
KATOL
japán rovarpor által.
M. H. Balthazar București, Str. Șelari 7.

Nyilvánosságra került a kilenc fejezetből álló Skoda-jelentés

Románia nemcsak a jugoszláv, de a Skoda-cég ajánlatában foglalt árakat is túlfizette — állapítja meg a főelőadó — A 8-ik fejezet teljes egészében Boila Romulusz szerepével foglalkozik — Vlad Aurél a magas haszonra dolgozó iparvállalatok erélyes meglékezését javasolja

Bukarest, november 8.

A Skoda-ügy, mely hónapokon keresztül foglalkoztatta az ország közvéleményét, a jelek szerint döntő fordulathoz érkezett. Az Adeverulnak sikerült megszereznie Bontoiu főelőadó kilenc fejezetből álló jelentését és azt mai számában kivonatossan közli.

A jelentés első fejezete általános megállapításokat tartalmaz. Meghatározza a parlamenti vizsgálat tárgyát és válaszol azokat a feltételeket, amiket figyelembe kellett volna venni a szerződés megkötésekor, majd rámutat a Skoda-szerződés formai és lényegi hibáira.

A második fejezetben az árak kérdésével foglalkozik a főelőadó.

Hivatkozik a rendelkezésre álló irások és más természetű bizonyítékokra, melyeknek alapján úgy vélekedik, hogy Jugoszlávia előnyösebb szerződést kötött Skodákkal, mint Románia. Az árak megállapítására az illetékes szervek nem szenteltek kellő figyelmet, melynek az lett az eredménye, hogy Románia túlfizette a cég első ajánlatában foglalt árakat is.

A harmadik fejezet a szerződést megelőző tárgyalások részletes leírását tartalmazza. A főelőadó szerint ezalkalommal is súlyos hibákat követtek el a kormány megbízottai.

Ezután a jelentés kitér Seletzky szerepére. A Bukaresti kirendeltség volt igazgatóját nem azonosítja a céggel, melyet nem lehet felelőssé tenni Seletzky üzemelési.

A BELFÖLDI NEHÉZIPAR PANASZA

Az ötödik fejezetben a belföldi nehézipar sérelmeit teszi szóvá a vizsgálóbizottság főelőadója. Hangoztatja, hogy a rendelkezésből részt kellett volna jutni a belföldi üzemeknek is. Az állam egyrészt röi alacsonyabb árakat érhetett volna el, másrészt pedig a gazdasági helyzetet is kedvezően befolyásolta volna a kormány ilyenértelmű döntése.

BOILA ROMULUSZ SZEREPE

Maniunak a hadbíróági állítólagos jegyzőkönyvhamisítás ellen emelt panaszát illetően arra az álláspontra helyezkedik, hogy a parlamenti vizsgálat nem illetékes az ügyben eljárni. A kérdés tisztázása bírói fórumokra tartozik, végleges megállapításokat csak azok tehetnek.

A nyolcadik fejezet teljes egészében Boila Romulusz szerepének van szentelve. Bontoiu kivonatossan közli Boila valóságait, melyekkel szembehelyezi az összehajított terhelő bizonyítékokat és végeredményben megállapítja, hogy Boila „gyűfelől jelentős szerepet játszott a Skoda-szerződés megkötése során, másfelől nem tudja igazolni vagyona eredetét. A főelőadó „megfelelő intézkedéseket” javasol.

KIK VISELIK A FELELŐSÉGET A SKODA-SZERZŐDÉSÉRT?

Az utolsó fejezettel kapcsolatban a lap megjegyzi, hogy annak szövegét nem sikerült megszereznie.

Értesülési azonban úgy szólnak, hogy a kilencedik fejezet azoknak a katonai szerveknek a felelősségét állapítja meg, melyek a szerződés megkötésekor döntő szerepet játszottak.

Ami a polgári személyeket illeti, még nem lehet tudni, hogy a jelentés kik ellen javasolja a bírói eljárás megindítását.

VLAD AURÉL SZEMBEFORDUL MIHALACHE „PARASZTÁLLAMAVAL”

Érdekes interjú közöl a Dimineata Vlad Aurél volt kultuszminiszterrel. A

konzervatív álláspontjáról jól ismert erdélyi politikus nyilatkozatában állást foglal a „parasztállam” elméletével szemben és kijelenti, hogy a mai társadalmat kormányzó és a valóságban gyökerező törvényeket nem lehet máról-holnapra megváltoztatni.

Akár formai, akár pedig lényegbeli változásokra gondolnak a tervezet megalkotói, vállalkozásuk már eleve halálra van ítélve.

Ilyen természetű kísérletezéseket csak hatalmas és gazdag államok engedhetnek meg maguknak. Románia szerves részét képezi a világ gazdaságának és helyzetén önhatalmulag nem változtathat. Gazdasági és társadalmi rendszereket nem lehet könnyelműen felborítani, ugyanazon ország határain belül pedig nem létezhetik egyidőben több rendszer, még akkor sem, ha közülük az egyiknek csak formai jellege van.

EGYENSÜLYBA KELL HOZNI AZ IPARI ÉS MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉST

Vlad szerint csupán arról lehet szó,

hogy az állam egyensúlyba hozza az ipari és a mezőgazdasági termelést. Roosevelt is ezt teszi ma Amerikában. Meg kell teremteni az összhangot az ipari és a mezőgazdasági termékek ára között.

A fogyasztás kérdése Romániában nem olyan súlyos jellegű, mint más országokban. A belföldi fogyasztást megfelelő politikával fokozni lehet, tekintve, hogy a nép életszínvonalánapról-napra emelkedik.

Tűrhetetlen az a helyzet, hogy amíg mezőgazdasági árunk a legalacsonyabb szinten állnak, az iparcikkek árai magasabbak, mint bárhol másutt. Véget kell vetni a túlzásba vitt iparpártolási politikának, majd a közszükségleti cikkeket gyártó iparvállalatok államosítását kell végrehajtani.

HOGYAN DOLGOZIK A CENZURA ERDÉLYBEN?

A cenzura és az ostromállapot kérdéséről kijelentette, hogy bár öt egyesek reakciós elemnek tartják, határozott ellenfele ezeknek a rendkívüli intézkedéseknek. Egy állam belső egyensúlyát nem

Véres küzdelem után

Roosevelt demokratapártja győzött az amerikai választásokon

Upton Sinclair szavazás közben feladta a harcot és visszalépett kaliforniai kormányzó-jelöltségétől

New York, november 8.

Az Egyesült Államokban kedden lezajlott képviselő- és kormányzóválasztások végleges eredménye még ismeretlen ugyan, de máris kétségtelen, hogy a Roosevelt vezetése alatt kormányon levő demokrata párt jelöltjei hódították el a mandátumok zömét.

Az eddigi részlet-eredmények szerint a demokrata párt 167 képviselőmandátumot szerzett a Hoover-féle republikánusok 33 mandátumával szemben. Igaz, hogy 60 demokrata és 5 republikánus jelöltet szavazás nélkül nyilvánítottak megválasztottnak, mert nem volt ellenjelöltjük. Még ismeretlen 235 képviselői mandátum sorsa.

Szenátorválasztás csak 35 kerületben volt. Ezek közül 11-ben a demokraták 8, a republikánusok pedig 3 mandátumot kaptak. A többi kerületből még hiányzik a választási eredmény.

A kormányzóválasztások kimenetele sem ismeretes egyelőre. Kaliforniában minden való-

színűség szerint Marian eddigi kormányzót választják meg újra, annyiival is inkább, mert Upton Sinclair, a világhírű baloldali író, röviddel a választás megkezdése után visszalépett jelöltségétől. Sinclair kijelentette, hogy feladja az egyenlőtlen harcot, amelyben ellenfeleinek módjukban állott milliókat pazarolni az ellene irányított rágalomokra és szavazatvásárlásra.

Egyébként az amerikai Unióban még sohasem ment végbe ilyen szenvedélyes választási küzdelem. A két nagy párt különféle csoportjainak a rívei között sokhelyütt véres ütközések folytak le, amelyekben 8 személy halálát lelte és számosan súlyos sebesüléseket szenvedtek. A szavazóhelyiségeket erős karhatalommal kellett körülvenni, hogy a választás rendjét biztosítani tudják.

A demokraták nagy választási győzelmének következtében Roosevelt elnöknek és kormányának a helyzete megszilárdult, ami azt jelenti, hogy gáncsolhatatlanul folytathatja radikális politikáját.

Római diplomáciai körök szerint

Teljes a sikere Gömbös római útjának

A pápa is fogadja a magyar miniszterelnököt

Róma, november 8.

Az olasz fővárosban tárgyaló Gömbös magyar miniszterelnök tiszteletére Mussolini kedden este az Excelsiorban programszerűen diszvacsorát adott, amelyen a politikai és diplomáciai élet számos előkelősége is megjelent. A banketten Mussolini is, Gömbös is pohárköszöntőt mondott az olasz-magyar barátság ügyét méltatva és kölcsönösen éltetve egymást. Az ünnepség a legszívélyesebb hangulatban folyt le. A vacsora után Gömbös még sokáig tanácskozott a Duceval, Suvich, külügyi államtitkárral és Aloisi báróval. Szerdán délután Gömbös XI. Pius pá-

pánál jelent meg kihallgatáson, majd 2 órakor Barcza György vatikáni magyar követ adott tiszteletére ebédet. Délután fél 5 órakor a magyar miniszterelnök folytatta tanácskozásait Mussolinivel.

Az olasz sajtó állandóan behatóan foglalkozik Gömbös látogatásával. A Tribuna szerint az a kísérlet, amellyel legutóbb is Közép-Európa bűnhakjai közé akarta Magyarországot állítani, nem járhat más eredménnyel, minthogy növelje az általános nyugtalanság okainak számát és alaptalan, de annál veszélyesebb ellentéteket támasszon. Gömbös látogatása a felvilágosítás és nyugalom eleme, amely

Az összes borotvapengék közt

legjobb minőségű az

ENERGIE BOROTVAPENGE

Kapható mindenütt

EGYEDÁRUSITO:

E. MALANUD Bukarest, Str. Udricani 12

sendőrrel szokták fenntartani, a nyugalmat csakis a közmegelegedés biztosíthatja.

A cenzura működése Erdélyben egyenesen minősíthetetlen. A vidéki lapok teljesen ki vannak szolgáltatva a prefektusnak,

aki az állami intézményeket saját személyével téveszti össze.

Arra a kérdésre, hogy a nemzeti-parasztpárt belső konfliktusát véglegesen megszüntnek tekint-e, Vlad azt a tanácsot adta az újságíróknak, hogy olvassanak el újból Talleyrandot, akinek a ló és a lovas együttérzéséről szóló mondata — szerinte — pompásan jellemzi a helyzetet.

A fővárosban nagy feltűnést keltett Vlad nyilatkozatának az a része, ahol a volt miniszter a „parasztállam” ellen beszélt. Nem tartják kizártnak, hogy az interjúból komoly politikai bonyodalmak keletkeznek. A parasztállam elméletével ugyanis legelőször Mihalache írt, a nyilvánosság elé és a programalkészítő bizottság az ő útmutatásai szerint készítette el az idevonatkozó tervezetet.

minden titkos háttér nélkül bizonyítja a Mussolini politikáját jellemző irányvonalak állandóságát.

A francia sajtó is nagy figyelemmel kíséri Gömbös római látogatását.

A Matin szerint a magyar miniszterelnök tárgyalásai után minden bizonnyal általános enyhülés következik be Közép-Európában.

Gömbös nem is igen titkolja, hogy eredményeket ért el. Ezeknek legelső látható tünete valószínűleg a Róma-Berlin közötti közeledés lesz, ami azonban nem lehet akadály annak, hogy Magyarországnak csatlakozzék a francia-olasz-jugoszláv közeledéshez is. A Matin úgy tudja, hogy Gömbös erre nézve már kapott is megnyugtató ígéretet Mussoliniktól. — Ezek szerint a francia-olasz-jugoszláv megegyezés nem zárna ki, egyrészt az olasz-magyar barátság, másrészt a német-magyar jóviszony további fenntartását. A római diplomáciai körök felfogása szerint

Gömbös teljes sikert ért el Rómában, mert máris megállapítható, hogy tanácskozásai után az olasz-magyar viszony még melegebb és közvetlenebb lesz, mint eddig volt.

Weiszlovich nem enged

Kolozsvár, november 8.

Weiszlovich Emil közismert nagyváradi szállodást, mint ismeretes, a kolozsvári hadbíróság 1 hónapi elzárásra és 50 ezer lej pénzbüntetésre ítélte, mert a hősök napján nem tette ki a lobogót házára. Weiszlovich megfellebbezte az ítéletet. A katonai perrendtartás szerint azonban, tekintet nélkül fellebbezésére — fogva marad és büntetésének kitöltését akkor kezdi meg, amikor a végleges ítélet leérkezik a hadbírószághoz. A bukaresti felsőbb katonai bíróság döntését most kézbesítették ki Kolozsvárra, miszerint

a hadbíróság ítéletét helybenhagyta. Weiszlovich, aki már két hónapja ül a hadbírószági börtönben, ezt az ítéletet is megfellebbezte a Semmitőszékhez, ahol azonban már csak arról döntenek, hogy a kolozsvári hadbírószág illetékes volt-e az ügy letárgyalására. Az elítélt szállodásnak tehát csak az az egyetlen reménye lehet, hogy a nagyváradi hadbírószágon újratárgyalják ügyét. A semmitőszéki tárgyalásig is eltelhet néhány hét és így már bizonyos: Weiszlovich az 1 hónapos ítélet helyett legalább 3 hónapot ül.

Tomcsa Sándor:

KISVÁROSI RIPORTOK...

L
Ahogy virrad

Kisváros, november 8.

Még nem is olyan régen, ha valakinek virradatkor — legyen az őszi vagy tavaszi virradat — dolga akadt, — különösen ha nem tartozott a férfiak azon osztályába, kik családi állapotukból kifolyólag a természeti és társadalmi követelmények nyomása alatt kénytelenek minden éjszaka egy bizonyos körön belül alibit bizonyítani — az illető egyszerűen le sem feküdt.

És még nem is olyan régen, annak az illetőnek, aki azon a megnyugtató címen, hogy virradatkor ugyanis fel kell kelnie, bármely kisváros, a kérdéses időpontig, jól kiépített, szolid és igazán jutányos éjszakai fentmaradási lehetőségeket és alkalmakat nyújtott.

Ilyen célokat szolgáltattak a vendéglők, a kávéházak, a klubok.

Még nem is olyan régen.

De most?

Most, ebből a riport-sorozat alkalmából, azon a megnyugtató címen, hogy virradatkor ugyanis dolgunk van, megkíséreltük a házon kívüli reggelig való fentmaradást, — de hiába.

Egyetlen egyszer sikerült a legnagyobb áldozatok, a leggondosabb utánjárás és a legévesőbb kitarítás után kihúzni éjjeli fél négy óráig, de ezt is csak úgy, hogy részben egy főpincér gyerekkori csinytevéseit, részben egy klub-alkalmazott erotikus részletekben bővelkedő szerelmi csalódásait, részben egy cigányzenekar szociális helyzetének reménytelenségéből fakadó, düh-kitérésait voltunk kénytelenek végighallgatni. Ugyis mint érző és megértő ember, ugys mint riporter. Súlyosbította az említett rekord-fentmaradást az is, hogy időhúzás céljából meg kellett esküd-nünk hogy soha főpincértől még ilyen bájos és frappáns gyerekkori csinytevéseket nem hallottunk, hogy ígéretet kellett tennünk a klub-alkalmazott szerelmi csalódásainak — könyvalakban való megírására és fele-fele haszonrészesedésre, megfilmesítés esetén Gre-ta Garbóval a főszerepben — természetesen a nevek és a hely megváltoztatásával — vé-gül, hogy a cigányzenészek szociális nyomorát egy megdöbbentő és megrázó erejű fel-írásban — tolmácsolási készségünk és a munkakügyi miniszterrel való ismert és érthető jó-ví viszonyunk alapján — a nevezett szakminisz-ter elé tárjuk. És e megnyugtató és tagad-hatatlanul kissé nagyképp kijelentésünk alá-támasztására, addig is, míg a magyar cigány-muzsika támogatására bizonyos összeget ál-lítanak be a költségvetésbe — minimális köl-sönt folyósítanunk a nagybőgősnek, az egyenesen zseniális tehetségű fiacskájának ki-képzésére. Ez a kölcsön, ismételtlen hangoz-tatjuk oly minimális volt, hogy valósággal megdöbbentünk, mikor a nagybőgős zseniális fiacskájának zenei kiképzetése helyett egy spriccert rendelt és két cigarettát.

De kölcsön volt, kölcsön volt...

És e szomorúságon kívül, tul csinyeken, erotikán és panason, még mindig csak éjjeli fél négy óra volt.

És ilyenkor ősszel, hol van még fél négytől a virradat?

Megpróbáltuk átsétálni a további időt, de egy félórás sétálás után már két rendőr ko-cogott nyomunkban és minek zavarni derék rendőreink éjszakai nyugalmát?

Ma, kisvárosban, eltekintve néhány ritka és kivételes alkalmat, az éjszakát házon kívül eltölteni már nem is probléma, hanem egysze-rűen lehetetlenség.

Lehetetlenség olyan értelemben, hogy az illetőt ne figyeljék rendőrök, ne szerezzen legalább is egy náthát, vagy ugynevezett: ne kerüljön összeütközésbe az erkölcsi világrend-del. De mivel kisvárosban is az erkölstelenség pénzben gyökerezik, pénzben és izlés-ben és mivel kisvárosban is legfennebb iz-lés ha akad, a harmadik lehetőség elesik, de legalább is a szokványos rövid lejáratra kor-látozódik.

Hol vannak a zajos kisvárosi éjszakák?

Tavalyi hó...

Éjjelkor a kisváros már sötét, kihalt, ki-etlen.

És a riporter, ha a kisvárosi virradatra ki-váncsi, az általános és lesújtó gazdasági szo-lidságból folyó szomorúsággal, a képzelt kö-telességteljesítés szent elhatározásával, ütött-kopott ébresztőóráját, mely magán viseli az elhatározott de örök-váratlan ébredések kö-rüli harcok nyomait, — a riporter halk re-zignációval vekkerjét beállítja, reggeli hat órára.

És az ember nem is hinné: kisvárosban éj-féli egy óra, vagy reggel hat óra — mindegy. A riporter, aki nem ismerős a virradat körüli kisvárosi beállítottsággal, reggel hat órakor az ablakhoz megy és a virradatot lesi ember

vagy fény formájában. És a kisvárosi őszben, reggel hatkor, még se fény, se ember.

De mivel egyszer csak meg kell kezdeni ezt a riport-sorozatot és mivel a csillagászati ismeretekre támaszkodva nem valószínű, hogy belátható időn belül a sokkal kényelmesebb déli virradatban lehetne bízni, a riporter öltözködéshez kezd, mikor váratlanul kialszik a villany és a riporter a sötétben marad. Sötétben és egyik cipőjével kezében, amelyen legalább is tíz füzöllyük van és hogy a ci-pőfűző végéről éppen tegnap jött le a kis pléh-vacak, ami lehetővé teszi a befűzést. A kétségbeejtő helyzetben egyetlen vigasztaló tudat az, hogy a villamos műveknél már meg-virradt.

De oh, ne tudja meg senki, hogy mibe ke-rül egy riport megírására! El tudnak-c képzelni Önök reménytelenebb alakot, mint egy rapor-ter, reggel hatkor, sötétben, egy kietlen és néma kisváros közepén, kezében a cipőjé-vel...

Oh fény, élet, nagyváros és cugos cipő!

A riporter megnyalja a hüvelyk s mutató-ujját, megpödrögteti a cipőfűző végét és ki-sérletezik.

És mikor végre sikerül, még akkor sem virrad.

De egyáltalán: nincs itt valami tévedés? Egyáltalán szokott megvirradni? És ez csak valaha lesz, vagy közelebbre? Micsoda fan-tasztikus pech! Az ember egyszer kel fel reggel hatkor és akkor sem virrad meg. És csak erről ismerem magamra, ahogy dideregve

és járhatlanul kucorgom ágyamon, a kisvárosi éjszakában.

Es rémüldözöm és a halál gondolata szorít, már majdnem vigyorgok tehetetlenül, árván, elhagyatottan, mikor egy kakas a szomszéd-ban elkukorékolja magát.

Elszédylem magam: hát egy állatban eny-nyi önbizalom, hit, kezdeményezés, akarat és optimizmus van?!

— Pfu! — mondom magamnak és felug-rom az ágyról. Fél hét lehet. Lázasan öltö-zöm és a kakas-koncertbe olykor-olykor én is vidáman belekukorékolok, a szomszéd szo-bában alvó hozzám tartozóim legnagyobb ré-mületére.

Most szekér döcög végig az utcán. Fölté-pem az ablakot, kihajlok és kiorditom: Jó reggelt ember!

Rekeszes, csodálkozó hang köszön vissza: Adjon Isten.

És most, most, mintha a temető fölötti sötétbe, valami iszonyatos, de jószágos erő fényt préselne. A „fényt-préselés“ szófűzés egy cseppet sem erőszkolt, a sötétség konok és állandó és az a benyomásom, hogy valami hihetetlen erő kifejtésről van szó. Valósággal revesz ropog az égboltozat. Tavasszal úgy száll a virradat a világra, mint az álom.

Ez fent.

Lent, ahogy kilépek az utcára, még min-zig egyedül vagyok.

Lassan elindulok a csurranó fény felé. Itt még csend van és sötét.

Minek is felkelni? — motyogom és, hogy

Egy falusi asszony szörnyű vádjai:

Tiltott műtét után elégette az élő magzatot két bukaresti orvos

Bukarest, november 8.

Szenzációs ügyben nyomoz a bukares-ti ügyészség, melynek főszereplői két is-mert fővárosi orvos: Pipergal Mózes és I. Friedmann, akik ellen Maria Vasile parasztasszony

azt a szörnyű vádat emelte, hogy magzatelhajtási műtétet hajto-tak végre leányán és a 7 hóna-pos gyermeket elégették.

Az ügy előzményei a következők: Maria Vasile ugyanis panaszában azt állítja, hogy leánya nyakán furunkulus volt és azt akarta kivágtatni az orvossal. A magzatelhajtási műtétet Pipergal dr.

ajánlotta nekik, tekintve, hogy a leány tényleg áldott állapotban volt.

A műtétnél egy Friedmann nevű or-vos is segédkezett.

A műtőasztalon a leány meg-szültte gyermekét, aki elevenen jött a világra. A váratlan fordulat láttára az orvosok, hogy el-tűntessenek minden terhelő bi-zonyítékot, a gyermeket tűzbe dobták.

Pipergal dr. gazdasszonya terhelően vallott az orvos ellen. A letartóztatott orvosok kihall-gatásukkor erőiesen tagadták a terhükre rótt bűncselekményt. A vizsgálat folyik.

Miért késik a megértés a Duna-völgyében

Benes külügyminiszter Európa kan-cellárjának játssza ki magát!

— mondotta dr. Szüllő Géza, a cseh parlamenti vita során

Prága, november 8.

A csehszlovák parlament költségvetési vitájában tegnap Malypetr és Benes miniszterek expozéja után Szüllő Géza dr. szólalt fel. Kifejtette, hogy túlzás kiegyen-súlyozott költségvetésről beszélni akkor, amikor

a mérleg közel kétmilliárdos hi-ányt mutat, az adóhátralékok pedig elérték az 5 milliárdot is.

Kifejtette, hogy Csehszlovákiának, mint ipari államnak, kivitelle van szüksége célszerű gazdasági megegyezések révén, de azokat csak a politikai légkör enyhí-tésével lehet elérni. Hogy gondolja a cseh kormány, hogy neki sikerül majd politi-kailag ellentétes érdekű országokkal jó szerződéseket kötni, amikor ebbe még Bismarck biackája is beletört.

— A kormányzatnak szimfónikus ze-nekarhoz kellene hasonlítani, — mon-dotta a továbbiakban a felvidéki magyar-ság politikai vezére — de

a cseh kormányban mégis állan-

dóan tulharsog mindent egy tul-méretezett hang, a Benes külügy-miniszter hangja, aki magát Eu-rópa kancellárjának akarja ki-játsszani

és olyan dolgokba ártja magát, amelyek csak bajba sodorják a kis köztársaságot. A cseh külpolitika felelős elsősorban azért, hogy a Duna-völgyének államai még ma sem tudják egymást megérteni. Benes és a cseh kormány soha egy pilla-natig sem mutatott barátságot a magyar-ság iránt, hanem a frankügtyől kezdve — a marseillei merényletig, minden al-kalmat megragadott a gáncsoskodásra. A horvátok és macedónok elkeseredésének ki-robbanásának felelősségét a magyarok nyakába varrni nem az az út, amelyen a gazdasági kibékülést meg lehet találni.

Beszéde végén azt állapította meg Szül-lő dr., hogy a csehszlovák kormány sem formailag, sem lényegileg nem teljesítet-te a kisebbségekért vállalt nemzetközi kötelezettségeit.

e gondolatot, eme elgondolást közelebb hoz-zam mindahoz, ami a kisvárost jelenti és kö-zelebb hozzam magamhoz is és az élethez is, így ismétlem: mi a fenének is felkelni? Eb-ben a formájában már nem rémit annyira a feltételzés.

Egy a járdán heverő sárgás fénykockában botlok meg. Felnézek. Péküzlet. Talán igaz, hogy legelőbb a város gyomra' ébred. Valaki fűtől bent. Gyomor és muzsika. Zene, dal-lam, melódia és kenyér. Elég is volna. Kevés kenyér, sok muzsika. Meg lehetne élni.

Vízet loccsintanak mögöttem az utcára.

Férfi jön a fény felől, fejse és fűrészt van nála; úgy néz szét, mintha egy elátkozott városban tapogatódna, orozkodna előre. Meg-szólítom. Fát vágna. Utóbb már husz lejért is szerkért. Aztán kér egy cigarettát.

A fény rácsurran a városra és előnti az utcákat. Térdig járunk a szürke derengésben. Már többen gázolunk benne.

A mézárós, panyókára vetett bőrkabátjával, övébe csipentett kötényével, kényszere-detten. Egy-két tejes asszony durcásan és rosszkedvűen. Most már kapucsapkodás hal-latszik és félénk kopácsolás, redőnyök dur-rannak, postakocsi cammog és egy iskolás gyerek rugdal egy vadgesztenyét.

Az tény, hogy megvirradtunk.

De hol van az életnek pihent lendülete? Hol van az éjszakából eltörő munka sodra? A nekifogás láza? Az izmok vidám pattogá-sa? S az a dallam, mely a hajdani virrada-tok felett szállt át?

Kis szürke köpenyes férfi jön határozott léptekkel a kisváros szíve felől. A szürke köpenyes férfi arca dühös és sóvár. Majdnem szalad. Ugy jön mint egy isten a dörgéssből és villámlásból. Mint egy földöntuli, minden-batő szellem. Mint egy végzet. Mintha nem is langyos kávét ivott volna reggelre, hanem vért.

Utána fenntartás nélkül, lábujjhegyen és buzgón az adóhivatali szolga.

A szolgánál egy dob van.

Árverezni mennek.

Reggel van.

Adjon Isten jó éjszakát...

Uri-murit rendezett a nagy-szalontai „polgármester“ a városháza nagytermében

Nagyszalonta, november 8.

Nagyszalontán uri-muri volt az elmúlt vasárnap. Kovács Béla kinevezett időközi bizottsági elnök rendezte — természetese-sen a város költségére. Az alkalmat a ci-gányzenés dus esti lakomára az a világ-raszoló tény szolgáltatta, hogy a Nagy-szalonta mellett elhúzódó országhatáron katonai őrházat állítottak fel a grani-caárok részére. Az őrház felszentelése volt tehát a diszvacsora, amelynek étlapját a bankettrendező tanulságára hirtelen ide-iktattuk: Ragout-leves, nyul vadléré, tu-rós-lepény, pulyka- és rucsuült különféle körítéssel, saláták, gombásrizs, sajt, des-sert, gyümölcs és feketekávé. A hűsítők és italok közül meg kell említenünk Vin-tila Bratianu és a Stirbey-pince néhány régi évjárata borait. A zenét, az igen jóncvű Boros-fivérek zenekara szolgál-tatta.

A vidám, zenésvacsora pazar fénye és derüs hangjai sok szalontai polgárt csal-tak a városháza környékére. Ezek a pol-gárok azonban nem derülni, hanem düh-öngeni gyűltek oda. Ez még nem fordult elő Nagyszalontán, hogy pont a városhá-za nagy gyűléstermében tartanak eszem-iszomat és pont a város költségére. Vá-lasztott polgármester nem is merte volna megtenni ezt, legalábbis valamelyik ven-déglőbe vitte volna nagyváradi „baráta-it“, ha már mindenképpen kedveskedni akar nekik. Kovács Bélát azonban a kor-mány nevezte ki, neki nem kell törődnie a polgárság hangulatával.

Templomfestés és irredentizmus

Kolozsvár, november 8.

Érdekes ügyet tárgyalt szerdán a ko-lozsvári hadbíróság. Kürthy Károly re-formátus lelkész és Lakóczy István egy-bázközégi gondnok ellen indítottak ál-lamellenes igaztás címén eljárást: a vád-irat szerint a dabolci református temp-lomban felsőbb utasításra sem festették át a templom belső falán levő piros-fü-zöld díszítéseket, melyek még a régebbi időkből maradtak. Ugy a lelkész, mint a gondnok azzal védekeztek, hogy az új festést nem tudták elvégeztetni, mert nem volt rá pénzük. A hadbíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével ítélkezett: 3—3 napi elzárásra és 500—500 lej pénzbüntetésre ítélte a vádlókat.

Egyre képtelenebbül viselkedik Matuska a bíróság előtt

A füzet, amelybe hat merénylet tervét vázolta fel a vádlott.

Egyre szaporodik a titokzatos „Leók” száma

Háromnapig sötét zárka a bíróság megsértése miatt

Budapest, november 8

A bíróság kedden a késő esti órákig folytatta a Matuska-per tárgyalását.

A Matuska-per kedd délutáni tárgyalásán Márton elnök az ansbachi merénylet utáni éjszakáról faggatja Matuskát. A vádlott össze-vissza beszélt és ez ingerültségbe kergeti az elnököt, aki rendreutasítja Matuskát.

— Ne beszéljen össze-vissza, maga is jól tudja, hogy nem lehet minden élelt egy fazékban összevegyíteni.

— Ezt a katonaságnál — felel Matuska — generalszaftnak nevezték.

A továbbiak során előadja Matuska, hogy ő az ansbachi merénylet után már tudta, hogy több merényletet fog elkövetni, mint Trockij. Egyébként, amikor a biatorbágyi merényletre készült, először a Teleki-téren ruhát vásárolt magának, olyan ruhát, amilyent egy moziban láthatott.

A tárgyalóteremben nagy derűtséget keltett Matuska ismételt kiszólása.

A jüterbogi merénylet

Az esti órákban a németországi Jüter-

bog mellett elkövetett merényletre került sor. Matuska vallomásaiból kiderül, hogy 1931 áprilisában Berlinben autógén-vágógépet vett, azzal akarta a merényletet elkövetni. A gépet kivitte a merénylet színhelyéhez közel fekvő erdőszögbe és pokróc alatt próbálgatta a sinek elvágását. A munka azonban nem ment. Vett magának egy kerékpárt is, mert azt hitte, hogy azzal könnyebben menekülhet.

Elnök: Kerékpáron vitte-e ki az autógén-vágógépet?

Matuska: Dehogyan is, kérem! Nekem szivbajom van, nem biciklizhetem.

Márton elnök ezek után azt a füzetet ismerteti, amelyben térképek és pontos feljegyzések vannak a merénylettervekéről. A füzet címlapjára Matuska ezt írta: „In memoriam — de glorie”.

Matuska: Leó sugalmazására öt merényletet akartam elkövetni.

Elnök: A füzetben mégis hat merénylet terve van.

Matuska: Marseille és Milánó egyazon vonalon vannak. Ez tehát egy merényletnek számított volna.

Elnök: Mondja, husból és vérből volt-e ez a Leó?

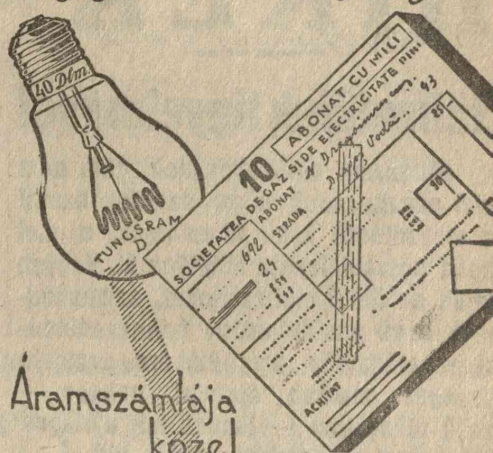
Matuska: Láttam egy embert, akiben Leót sejtettem. De mégsem ő volt az igazi, mert az már régebben meghalt. A genfi Leó aztán az én kocsim után akasztott vagonba szállt fel.

A következőkben elmondja, hogy augusztus 7-én érkezett Berlinbe, huzalokat és vascsöveket szerzett, de előbb lemérte az ekrazitpatron átmérőjét, hogy a megfelelő méretű vascsövet szakszertien kérhesse a kereskedésben. A merénylet felhozatalát vascsöveket az egyik Wilhelmstrassei üzletben vásárolta. Ott ólomcsöveket ajánlottak neki, amikor azt mondta, hogy villájába akar vízvezetéköt. Ő azonban mégis csak a vascsövek mellett döntött.

A tárgyalás további folyamán a jüterbogi merénylet egyes részleteit igyekszik az elnök tisztázni, így azt is, miért hagyta Matuska a merénylet színhelyén a hitlerista Angriffnek egyik példányát s miért rajzolt rá horogkeresztet. A merénylet általában zavaros válszaiban azt hangoztatja, hogy ő segíteni akart Hitlernek és pártjának, az istentelenek elleni küzdelemben.

A délutáni tárgyalás későbbi során Matuska elmondja, hogy eredetileg az újpesti vasuti hi-

Vegyen olcsó fényt!

Áramszámlája közel

20%-kal csökken

AZ ÚJ KÉTSZER-TEKERCSELT

IZZÓSZÁL RÉVÉN

TUNGSRAM D
DUPLÁSPIRÁLÁMPA DEKALUMEN SOROZATBAN

dat akarta felrobbantani s évégből szeptember 4-ére Budapestre utazott. Magával vitt 63 ekrazit gyutacsot és 136 méter drótot, amit dereka köré csavart. Amikor a biatorbágyi völgyhídon vonata átrobbogott, elhatározta, hogy az újpesti hid felrobbantása után az ellen követ el majd merényletet.

Új általános sztrájk tört ki Spanyolországban

Madrid, november 8.

Szerdán egész Spanyolországban kitört az anarchisták és kommunisták egy-ségfrontja által a tömeges halálos ítéletek ellen kikiáltott új, általános sztrájk, amelynek következményei beláthatatlanok. A kormány szigorú hadiállapotot rendelt el. A főváros egyik külvárosában éles összeközés zajlott le.

Az elmúlt éjjel különben végrehajtották az első halálos ítéletet. Kivégezték Corrales felkelőt, aki meggyilkolt egy plébánost és több nemzetőrt lelőtt.

Mire való a Tisza?

Nem hozott ítéletet a bíróság Hexner Béla volt magyar képviselő-jelölt lázítási pörében

Van még a Marzescuénál is súlyosabb törvény?

Máramarosziget, november 8.

Az 1932. választások utójátéka játszódott le a máramaroszigeti Barbuceanu-Botos tanácsa előtt, amely kedden kezdte tárgyalni Hexner Béla mérnök igaztási bűnperét. Hexner, mint a magyar párt máramaroszigeti listavezetője, Máramaroszigeten, Felsővisón és Hosszuzemen tartott propagandabeszédei miatt került vád alá, mert a rendőrség jelenlévő megbízottja a beszéd egyes kitételeiben államellenes izgatást látott. A Marzescu-törvény alapján emeltek vádat és többszöri elhalasztás után, most került főtárgyalásra az ügy. A vádat dr. Babiu ügyész képviselte, a védelmet dr. Báthory Lajos látta el.

Barbuceanu elnök a tárgyalás megnyitása után figyelmezteti a sajtó jelenlévő képviselőit, hogy a tárgyalás anyagát tárgyilagosan kö-zö-jék.

A vádirat felolvasásakor kiderül, hogy a legsúlyosabb vádpont az, hogy Hexner állító-

lag a „Tisza-határral” kapcsolatban tett kijelentéseket. Hexner ezzel szemben írásban be-csatolt beszédével igazolta, hogy azt állította: „A Tisza nem arra való, hogy elválasszon, ha-nem összekössön Európával” és ezzel a keres-kedelmi szerződések létesítésére célzott.

Több tanut hallgattak ki. Legfontosabb val-lomást Groza Victor rendőrkomiszár tette, aki kijelentette:

— A beszéd látszólag nem lázító, de kétér-telmű és intelligens ember lázító szándékot érthet belőle.

Az ítélethirdetésre összegyűltek előtt a bi-róság az ítélet kihirdetését azzal az indokolás-sal halasztotta el, hogy szó lehet a büntető-törvénykönyv 172. szakasza szerinti lázításról, melynek büntetési tétele súlyosabb, mint a Marzescu-törvény büntetése. A védőnek módot ad a törvényszék, hogy a védekezést ebben az irányban terjessze elő. Új tárgyalási időpontot hivatalból tűznek ki.

Matuska és a sátán

Matuska most hosszadalmas vitába bo-nyolódik Márton elnökkel, újból színész-kedni kezd.

Elnök: Látom, magának két arca van. Az egyik az, amelyiket itt mutogat, a más-ik pedig...

— A sátán! — vágja közbe hirtelen Matuska.

Elnök: A sátán ne molyan, mint a daj-kamesékben.

Matuska: Kérem, nekem nem is így jelent meg!

Elnök: Maga úgy viselkedik, mintha erkölcsi igazsága volna.

— Nem igaz, — válaszolja Matuska.

Elnök: Magának itt a töredelmes bün-bánó szerepét kellene játszania.

Matuska: Ez igaz!

Matuska most berlini élményeiről kezd beszélni. Amikor Berlinben kerékpáron haladt, helytelen irányban hajtott, de a rendőr megállította és figyelmeztette. Beszédbe elegyedett a rendőrrel, aminek az lett a vége, hogy kerékpárját 15 márkáért eladta

Öt vagy hat-e a Leók száma?

Még visszatér berlini gáláns kaland-jaira, majd öngyilkossági kísérleteiről be-zél. Egyszer

a gőzfürdőben a hideg vízből a melegbe, onnan ismét a hidegbe ugrott, mert azt hitte, hogy ebbe bele lehet halni.

Látva azonban, hogy ez nem megy olyan könnyen, a fürdő előtt belelőtt a lábába. Ezután ismét a Leókról kezd értekezni azt állítván, hogy összesen hat Leót is is-mert.

Elnök: Tegnap még csak öt Leója volt. A hallgatóság nagy megrökönyödésére Matuska így válaszol:

— Várad Sándor ítélőbíró urban is látta Leót!

Márton elnök ezért a kijelentéséért azonnal három napi sötét zárkával bün-teti Matuskát.

A késő esti órákban Matuska azt mond ja el, hogy Budapesten alkudozást foly-tatott egy vasgyárral, mert nagyon sze-retett volna vasgyári igazgató lenni, lé-vén az több, mint egy részvénytársasági igazgató. Végül hosszadalmasan adja elő, hogy miképpen akart robbanóanyagokat szerezni.

Találkozás Leóval a genfi pályaudvaron

Szerdán délelőtt 11 órákor zsufolásig megtelt padsorok előtt kezdette meg Márton tanácselnök a tárgyalás folytatá-sát. A hatalmas érdeklődésnek az volt az oka, hogy a közönség véleménye szerint már ma délelőtt sorra kellett volna ke-

a rendőrnek.

Berlinben nem tudta megmondani, hogy a kerékpárt hol adta el, de rajzot készi-tett s annak alapján mégis csak megta-lálták a rendőrt, aki igazolta is Matuska állításait. Márton elnök ezt a rajzot nyomban felmutatja. Matuska megnézi a rajzot és felkiált:

— Nagyon szégyelem magam a rajz miatt. Hiszen én sokkal jobban rajzolok.

Márton elnök rendreutasítása után Ma-tuska berlini nőügyeiről kezd beszélni, majd arra tér ki, hogy a vallásos kom-munizmust csak azután akarta terjeszteni, miután az „attentátok” révén „be-rühmter” lett volna.

Elnök: Ha maga „berühmter” akart lenni, miért használt mégis mindig álne-veket?

Matuska nem felel, csak magában mormol valamit. Hirtelen gesztikulálni kezd és ezt mondja:

— Kenyeret akartam adni a munka-nélkülieknek, akik ennek fejében követ-tek volna az én tanításomaimat.

rüljön a biatorbágyi merénylet is.

Egyelőre azonban még mindig a jüter-bogi-merénylet tölti ki a délelőtti.

Matuska elmondja, hogy 1931 augusztus 5-én indult Bécsből Berlinbe, a me-rénylet készen kidolgozott tervével. Genfben kiszállt, mert iktóztos gyomor görcsök kintózták. Akkor érezte a genfi pályaudvaron, hogy Leóval ismét talál-kozik.

Elnök: És találkozott vele?

Matuska: Láttam.

Elnök: Azt kérdeztem, találkozott-e vele?

— Láttam, — válaszolja óvatosan Ma-tuska, — tíz lépésnyire volt tőlem.

Elnök: Félt-e tőle?

Matuska: Igen, félttem.

Elnök: Miért nem menekült előle?

Matuska: Ugysem szabadulhattam vol-na tőle. Amikor tovább utaztam, köve-tett engem.

Szerelem

vagy

házasság?

A mai nő és a mai férfi életbevágóan nagy kérdését tárja Ön elé

FINTA ZOLTÁN:

„Mindén férfi gazember”

című szellemes, cinikus regénye, amely a B. L. és a N. U. ajándékregény-tárának októberhavi köteteként jelenik meg.

HIREK

Előfizelőink figyelmébe!

Mindazon előfizelőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a mai napon postautóval küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizelőinket, szíveskedjenek ezen postautóval felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folyótatélagos küldésében megszűnés álljon elő.

— A Nobel-díj irodalmi jelöltjei 1934-ben. Az irodalmi Nobel-díjat november 10-én fogják odaítélni. A Stockholms Tidningen című svéd újság nagy cikket közöl az idei Nobel-díj jelöltjeiről. Az idén különösen sok jelöltet emlegetnek. A Stockholms Tidningen szerint a franciák közül különösen Paul Valéry-nek, Francis James-nek, Edouard Estaunié-nek, Paul Fort-nak, Georges Duhamel-nek és Jules Romains-nek, az angolok közül Wells-nek és Chesterton-nak, az olaszok közül Guglielmo Ferrarónak, Benedetto Croce-nak, Luigi Pirandellónak és d'Annunzio-nak, a spanyolok közül Unamúnónak, Ortega-nak és Valdos-nak vannak esélyei. Felemlíti még az újság a görög Palamas, a portugál Oliveira, a dán Joergensen és Jansen, a norvég Olaf Duun, Nils Vogt és Paer Lagerquist nevét. Jólértesült stockholmi irodalmi körök szerint a Stockholms Tidningen névsorához hozzá kell tenni még a finn Silampee, a cseh Capek és a délamerikai Ventura Garcia Calderon nevét is.

— Kolozsvári hírek. A munkaügyi minisztérium rendelkezése a rendőrség lefoglalta a Köztisztviselők Egyesületei Szövetségének műszaki osztálya által készített szerezcsautomatákat. Bár az automatákat a munkaügyi minisztérium engedélyével hozták forgalomba, úgy látszik, utólag rájöttek, hogy házardjáték céljaira szolgálnak. Összesen 15 ilyen automatát koboztak el Kolozsvárt. — A Dácia börtön néhány nap óta sztrájkoló munkásai és a sztrájkoló munkások között szerdán délelőtt kisebb összeütközés volt, melynek a rendőrség vetett véget. Több munkást leigazoltattak és megindították ellenük az eljárást. — A sorkereki szeszgyár 48 millió pénz bírsága ügyének bűnügyi részében a kolozsvári ítélőtábla elrendelte Stavra Dumitru inspektor kihallgatását és a tárgyalást hivatalból kitűzendő időre halasztotta. — Kedden az esti órákban Alkony-utca 6 szám alatti lakásán felakasztva holtan találták Minor Dániel 72 éves szolgát. A rendőri bizottság megállapította, hogy öngyilkosságot követett el az életunt öregember. Tettének oka ismeretlen. A nyomozást megindították.

(*) Telefonbekapcsolás. Gál Béla csemege-cukorkakereskedése Brassó, Str. Regele Ca- (vált Kapu-u.) 22 telefonszáma 862.

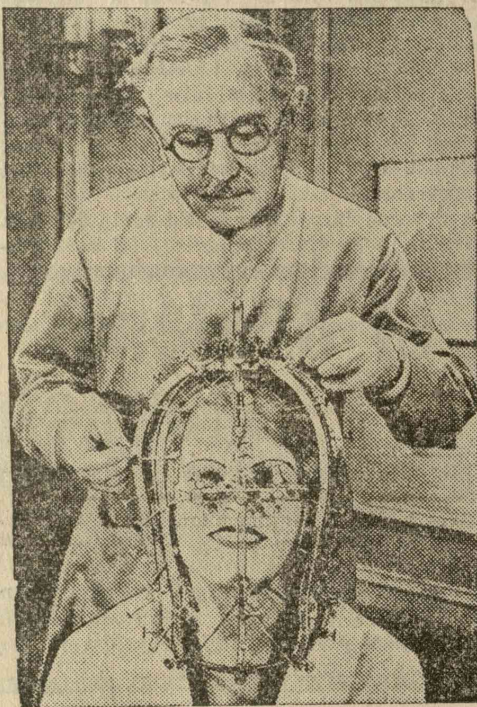
— A dési szociáldemokrata párt dési tagozata élénk érdeklődés mellett közgyűlést tartott. A tagozat részéről dr. Balogh István ügyvéd mondott megnyitó beszédet, majd a központi kiküldött, Jumanca tartott hosszabb ideig tartó szabadelődést, előbb román, majd magyar nyelven. Beszédében részletesen kitért a dolgozó osztályok helyzetére és a kívánalmakra. A dési tagozat ezzel a közgyűléssel indította be átszervezési munkálatait, amellyel a dési munkások meglehetősen széttárgolt, szerveetlen életén akarnak segíteni.

Ismerik a korzóról? Öklömnyi nagy, olyan, mint valaha Jackie Coogan volt, amikor még „A kölyök” címszerepében hódította meg a szíveket. Fején nagy sapka, lábcskaja fűgén fut a felnőtték elé, — igen, elé, mert a csöpp, négyéves emberke koldus. Munkanélküli apja, mint egy második Chaplin, a padon ül és lesi, hogy a kölyök milyen sikerrel működik. Arra is vigyáz, hogy fiacskája a betanult „csókoloom”-on kívül más üzleti titkot ne áruljon el és a legszükségesebben kívül semmit se beszéljen. Egy óvatlan pillanatban, amikor az apa cigarettáért ment a legközelebbi trafikba, mégis hirtelen beszélgetésbe bocsátkozunk a kölyökkel

— Mi az apád?
— Az apám! — feleli a legtermészetesebb hangon.
(Ugy is van, ez a mestersége, a kenyeré)
— Hogy megy a bolt?
A négyéves valódi uraktól levett télikabátja zsebébe nyúl és egy nagy csomó aprópénzt szed elő. Elém tartja és büszkén mondja:
— Ma ennyit kerestem.
A pirinyó kézben természetesen az ötvenbanis van többségben, de kicsillan egy-egy tíz- és húszlejes, sőt! — nemezetes eset, egy valódi százlejes is.
— Ki adta?
— Egy nőni minden szombat ad száz lejt és azt mondja, hogy az enyém, csak az enyém.
— És te?
— Odaadom a többi keresetemmel.

A keresetemmel! Milyen komolyan hangzik ez a négyéves szájacskáról. De jön a munkanélküli apa, a kölyök tudja, hogy nem szabad üzleti titkot elárulnia, hangos „csókoloom!”-ot kiált és már egy feléje közeledő ifjú pár elé tartja üres tenyerét. Ahogy szalad a kis családfenntartó, zsebében csörög a keresete.

MILI-SZÉPSÉG

Ujjajta amerikai készülék, amellyel a hollywoodi sztár-jelöltek arc méreteit ellenőrzik és milliméterekben megállapítják, hogy a delikvens alkalmas-e a világhírnévre. Vajon mikor vezetik már be a tehetségmérő készüléket is Amerikában?

— A bíró túlméretezte hatalmát. Csikszeredáról jelentik: Mezei Ferenc gyermekórádió lakos feljelentést tett Bajkó Ignác községi bíró ellen, hogy az követelésében, hivatalos tekintélye felhasználásával, állatokat és más ingóságokat vitt el tőle és társaitól. Röviden: a községi bíró közigazgatási végrehajtást vezetett ellenük magántermesztői adósságok fejében. Az ügyész feljelentése nyomán hivatalos hatalommal való visszaélés címmel emelt vádat Bajkó Ignác községi bíró ellen. Bajkó tagadja a terhére írt cselekményeket. Bizonyítani akarta ártatlanságát. Ezirányban bizonyítási eljárást rendelt el a törvényszék.

— Színes pinskalap jön, urak! A divathírek Mekkájából, Londonból forradalmi útjútás reform jön a férfiföltözők terét illetően. Színes pinskalapok jönnek ugyanis a férfiúi homlokok fölé. Ez a legújabb divat. De nem olyan langy színűek, mint voltak eddig is, ritkán, egyes alkalmakkor, vagyis galambszürke és egyes vakmerőbbeken zsemleszínű kalapjai, ha-

nem friss színekben pompázók, tónusukban egy tobzódó kedvű piktör palettájáról ellesve. Piros, sárga, hupikék, valamint fűzöld fejedők. Esetleg fehér, rózsaszín, narancsszín és tengerkék kalpagok. Hogy ezek a kalapok ellenállhatatlanok lesznek, nem merjük vitatni, sőt föltesszük, hogy az öltözködés egyéb rekvizitumait is átforgalmazzák, átszínésítik. Röviden: úgy fognak pávaskodni a férfiak, akár a divathölgyek. És ha így lesz, könnyebb lesz a feleségek dolga is. Nem úgy mondják majd, hogy kutyuskám, kéne egy új kalap, hanem így: tudod mit: gyere, vegyünk egy-egy édes kalapot magunknak...

— Eladta a lefoglalt trágyákat — két hónap. Csikszeredáról jelentik: Mihály Lajos csikjenőfalvai gazdánál egyik hitelezője jogerős bírói végzése alapján foglalt eszközöket a végrehajtó. Az adós semmit sem törlesztett. Erre árverést tüztek ki. Ekkor kiderült, hogy időközben a lefoglalt ingóságokat a gazda értékesítette. Az ügyészség bűnvádi eljárást tett folyamatba ellene, melynek eredményeként a ma megtartott főtárgyaláson kéthavi fogságra ítélte a törvényszék. Az elítélt felmentésért fellebbezett.

— Szörénymegyei hírek. Tudósítónk jelenti: A lugosi textilgyár november elsején be akarta szüntetni az üzemét, mivel a kontingentálás folytán nem kapta meg a további munkához szükséges nyersanyagot. Botez temesvári munkaügyi vezérfelügyelő közbenjárására a gyárnak kiadták a vámnál már hónapok óta heverő árut. Így a munkában nem lesz fennakadás és 900 munkás nem kerül túl elején az utcára.

— A lugosi „Vico”-csoport a cionista otthon helyiségében kitűnően sikerült hangversenyt rendezett, amelyen a város zsidósága hiánytalanul megjelent. — Zsák István, a lugosi telefontársaság alkalmazottja feljelentést tett, hogy ismeretlen tettes ellopta 3 ezer lej értékű kerékpárját. A nyomozás megindult. — Az lhász-Fekete szintársulat napok óta szép sikerrel vendég szerepel Lugoson. — Lugos városi állandó választmánya a napokban megtartott ülésén Hegyesi Zoltán hegedűművészt a városi zeneiskola hegedűtanárává választotta. — Reinhold Miklós lugosi kalaposmester lakásáról, ismeretlen tettes 5 ezer lej készpénzt lopott el. A kalaposmester jelentette az ügyet a rendőrségnek.

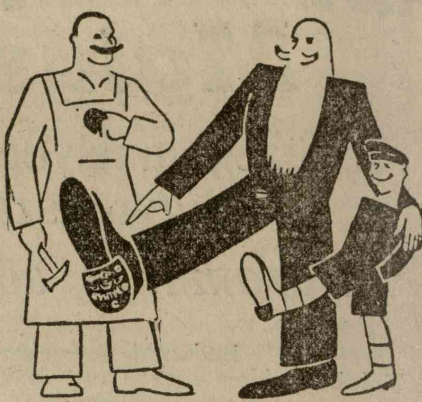
— Sürgetik romániai követeléseiket az angol cégek. Londonból jelentik: Az alsóház tegnapi ülésén Ramsden képviselő kérdést intézett Runciman kereskedelemügyi miniszterhez, mit szándékszik tenni annak érdekében, hogy azok az angol hitelezőcégek, amelyek Romániába exportáltak, megkapják követeléseiket. A képviselő rámutatott arra, hogy a román kereskedők jórésze lejben már befizette a bukaresti Nemzeti Bankba angliai tartozásait, de ezeknek a lejösszegeknek a fontsterlingben való ellenértékét nem lehet megkapni. A miniszter rögtön válaszolt a képviselőnek, kijelentette, hogy az angol kormány a legkomolyabban foglalkozik az ügygel és megteszi Bukarestben a szükséges lépéseket.

— Üzleti betörés Temesváron. Tudósítónk jelenti: A szerdára virradó éjszaka ismeretlen tettesek betörték Pollák Ferenc jászvásári kereskedő üzletébe és a napi pénztárban levő egész összeget, mintegy 7 ezer lej elrabolták. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Magyar- és olaszellenes tüntetés Zágrábban. Londonból jelentik: A Reuter-iroda értesülése szerint Zágrábban a jugoszláv főiskolai hallgatók kisebb csoportokban felvonultak a magyar és olasz konzulátus elé és ott tömegbe verődve, hevesen tüntettek. A konzulátusok jelentésére kivonult a rendőrség és rendkívül erőlyesen szétverte a tüntető diákokat.

ABLAK

MIUTÁN OLY SOKÁ TARTOTT!

KÉRÜNK UJBÓL

PALMA
SARKOT

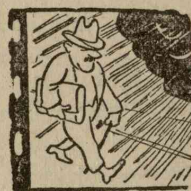
Népjóléti ügyosztály a kolozsvári városházán

Kolozsvár, november 8.

A városi ideiglenes-bizottság elhatározta, hogy a népjóléti feladatok ellátására külön szegényügyi ügyosztályt létesít. Popovici dr. orvos vezetésével. Popovici doktor nyilatkozott munkájáról és többek között a következőket mondotta:

— Ügyosztályunk működésének különösen most télen nagy jelentősége lesz. Ugy látom, hogy az idén kevesebb munkanélküli van Kolozsvárt, mint tavaly. Összesen 700 támogatásra szoruló családot tartunk nyilván. A természetbeni segélyezéshez szükséges liszt, kenyér, cukor és hus beszerzésére kiirtuk az árlejtést és már megfelelő ajánlatokat is kaptunk.

Az orvos nyilatkozatát azzal fejezi be, hogy a városi szegények segélyezését rövidesen megkezdik.

Időjárásjelentés. A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint élénk délnyugati légáramlás, változó felhőzet, helyenként, főleg nyugaton esőzések. A hőmérséklet egyelőre enyhe marad.

— Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg husmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata rendkívül fontos segédeszköz. Híres orvostudományi könyvekben felemlítik azt is, hogy a Ferenc József viz ólommérgezésnél, mint specifikus ellenszer, teljes mértékben bevál.

— A levélhordó lába hosszabbodik. Németországban, pontos mérések alapján, megállapították, hogy a kis teherrel nagyon sokat járó emberek, így elsősorban a levélhordók lábászára jelentékenyen hosszabb, mint az ülő foglalkozást végző egyéneké. Természetesen azt is ellenőrizték, hogy nem véletlen következménye-e ez a feltűnő dolog, mert feltehető, hogy „jólábu” emberek mennek csak erre a pályára. E célból méreteket vettek minden újdonsült postásról, majd a méréseket időnként megismételték s ekkor beigazolódt, hogy a levélhordók lába a sok járás következtében hosszabbodik meg. Ezek az adatok is kiválóan igazolják azt a természeti törvényt, hogy a működtetés fejletően hat a szervekre.

ASTRA LUX-MOZGÓ

Még csak 2 napig, csütörtökön és pénteken fut utoljára a

„NYOMORULTAK”

című film második és utolsó része.

Leszállítón helyárok!

Páholy 30-, I. hely 22-, tisztviselők 17-, Astra-tagok 15-, II. hely 10 lej.

ÓSZKOR LEGJOBB IDŐ

gyümölcsfát ültetni

ÁRJEGYZÉK INGYEN!!

**Erdélyi Szász
Gazdasági
Tanintézet
Faiskolája**

Mediaş — Telefon 29 szám.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A „Bánsági Bankok Szövetsége“

Százharminc kis bánsági intézet luzionálni akar

Temesvár, október 8

A temesvári kereskedelmi és iparkamara gyűlésre hívta össze a bánsági kisbankokat azzal, hogy nagyszabású koncentráció útján mentse meg a banktörvény által fenyegetett létüket. Ismeretes, hogy a banktörvény elsősorban a vidéki, falusi kisbankokat fenyegeti felzárkózási kényszerrel, mert a városi bankok túlnyomó része rendelkezik a törvény által a további működéshez megkívánt tőkével.

A gyűlést a temesvári kamara nagytermében tartották meg. Kivonatoljuk a fontosabb részleteket az előadói jelentésből:

— A konverziós törvény folyamán képpen majdnem az összes kis bánsági bankok aktívájuk átlag 70 százalékos redukálására kényszerültek. Ilyenformán nem tudják majd felmutatni a törvényszabta minimális alaptőkéket és kényszerülve lesznek az előírt 5 év alatt likvidálni. Ez a felzárkózás pedig, szokás szerint, felemészt minden megmaradt vagyont.

— A Bánságban jelenleg 130 kisbank működik. Hogy ezek megsemmisülését, ami gazdasági katasztrófa jelentene a Bánságnak megakadályozzuk, a következőket ajánljuk:

— A bánsági kisbankok alakítsák meg a „Bánsági Bankok Szövetségét“. A szövetség célja a bankok érdekeit minden téren megvédeni. A tagként belépett pénzintézetek 30 napon belül nyilatkoznak, hajlandók-e hozzájárulni egy kerületi bank alapításához, minimális 20 millió alaptőkével, temesvári székhellyel. — A részvevő bankok mindegyike mint ennek az új intézetnek a fiókja működne tovább. Ezzel olyan élet-erős szerv létesülne, melytől a pénzügy-minisztérium és a jegybank sem tagadhatná meg támogatását.

A továbbiakban a jelentés részletezi a tervezett bank működését és szervezetét. Függetlenül attól, hogy a kamara akciója sikerrel jár-e vagy sem, bizonyos, hogy a falusi kisbankok körében erősen tért hódított a fúzió gondolata. Ezek a kis intézetek, amelyek behálózják az egész Bánságot, nélkülözhetetlenek a községek és kisebb városok számára. Vagy fúzió útján kell megmenteniük létüket, vagy — amiről szintén szó van — szövetségi formát kell felvenniük. Erdélyben és a Bánságban az önálló kisbankok vannak elterjedve, míg a regátban ugyanezt a szerepet a szövetségi fiókok játsszák. A kisintézeteket lehengető banktörvény elől ez a két kiútja van a kisbankoknak.

A devizahiány miatt teljesen eladósodtak külföldön a román importcégek

Nemzeti ajándék a rosszfizető cégeknek

A gyáripar tavalyi importjából 2 milliárd lej nincs kifizetve

Bukarest, november 8.

Az új behozatali és kiviteli rendszer közeli életbeléptetésével kapcsolatban, mint már jeleztük, egész sereg olyan probléma vetődött fel, amely igen közelről érinti az ország gazdasági életét. A különböző gazdasági érdekképviseletek intern tárgyalásai során egész sereg olyan kérdés jutott előtérbe, amelyről eddig alig esett szó. Egyik ilyen nagyfontosságú kérdés például a romániai importcégek nagyarányú eladósodása, amely igen kényes helyzetbe juttatott sok erős céget is. Az iparban például pontosan megállapítható ez a folyamat a Banca Naționala devizapolitikájának adataiból.

MIERT NEM SZALLIT A KÜLFÖLD?

Tavalyelőtt, amikor Románia exportja 14 milliárd lej tett ki, a Banca Naționala nagy és nehéz küzdelmek után körülbelül 4,5 milliárd lej értékű devizát bocsátott a gyáripar rendelkezésére, még pedig kétféleképpen: közvetlen kiutalásokkal és a többi kompenzációs alapon. Ugyanakkor azonban a belföldi ipar több mint 6,5 milliárd lej értékű nyersanyagot, gépet, segédanyagot és alkatrészt importált, vagyis az ipar által 1933-ban behozott áruk egyrésze, körülbelül 2 milliárd lej értékben maradt kifizetve. Sőt, a helyzet ebben az évben még rosszabbodott, mert az export állandó visszaesése következtében a Banca Naționala a devizaszükségletnek csak igen jelentéktelen részét tudta fedezni.

Megállapítást nyert, hogy vannak vállalatok, amelyek évi 10–15 millió összeforgalom mellett 10–12 millió lejjel tartoznak külföldön. Ez a magyarázata annak, hogy a külföldi gyárak sorra beszűntették a további hitelezést.

és nem szállítanak újabb nyersanyagot, amíg a régi követeléseiket nem kapják meg. Eddig ezek a gyárak valahogyan még segíteni tudtak magukon, de az új rendszer alatt szó sem lehet a régi adósságok megfizetéséről. Igaz, hogy a petróleum, gabona és fa kivételéből álló devizák 50 százalékát a Banca Naționala az importőrök régebbi behozatalának fizetésére fogja visszatartani, de ez a kérdés egyrészt még nincsen elintéztve az exportőrök ismeretlen elégtelensége miatt, másrészt pedig nem elég az 50 százalék.

A KLIRING-JUTALOM A NEMFIZETŐ CÉGEKNEK

Van azután ennek a kérdésnek egy másik oldala is. A kliringszerződésekkel kapcsolatban jötték rá arra a fonák helyzetre, hogy az aránytalanul eladósodott cégek sokkal jobban járnak ezekkel a kliringszerződésekkel, mint azok a cégek, amelyek minden devizaneheztség ellenére egyenesen a külföldi hitelezőket védni. Míg ugyanis az utóbbiak kompenzációs alapon és más formában mégis törlesztettek adósságukat, az első fizették a 30–45 százalékos prémiumot, addig

mokat, addig

a rossz fizető importőröknek jól jött, hogy a devizakorlátozásra hivatkozhattak, ha esedékességeiket nem rendezték. És most éppen ezeknek a cégeknek nyújt óriási előnyt a klirring, mert hivatalos árfolyamon kapják a fizetéshez szükséges devizát.

A klirringegyezmények ilyenformán valósággal megjutalmazták azokat a cégeket, amelyek vártak a fizetéssel és ezáltal 30–45 százalékot megkerestek a valután. Ez a helyzet már csak azért is méltánytalan, mert a rossz fizetők a klirringegyezmények révén versenyképesebbek lettek a hitelükre örködő vállalatokkal szemben, amelyek 30–45 százalékkal drágább nyersanyagot kénytelenek feldolgozni és ugyanolyan áron forgalomba hozni.

MI LESZ A KÜLKERESKEDELMi EGYEZMÉNYEKKEL?

Egy másik rendkívül nagyjelentőségű probléma, amely égetően aktuális lett az új rendszer bevezetésével, az a kérdés, hogy mi lesz azokkal az államokkal, amelyekkel Romániának kompenzációs és fizetési egyezményei vannak? Ezek a megállapodások érvényben vannak és sok tekintetben ellentétben vannak az új rendszer alapelveivel. Manolescu Strunga miniszter már intézkedett is, hogy ezeket a kereskedelmi egyezményeket revízió alá vegyék. Már az első felületes tanulmányozás megmutatta, hogy

a legtöbb egyezményt nem lehet az új rendszerhez igazítani. Ezeket az egyezményeket Románia fel akarja mondani.

Ehhez maguk a szerződések adnak jogot a román kormánynak, de a dolgot erősen komplikálja az a körülmény, hogy egyfelől a felmondási idő nem egyforma valamennyi szerződésnél, másfelől pedig a felmondási idő alatt ezen államokkal szemben nem lehet az új rendszer alkalmazni. A gyakorlatban az a helyzet fog tehát kialakulni, azok az importőrök és exportőrök, akik a szóbanforgó államokkal dolgoznak, bizonyos ideig előnyösebb helyzetbe kerülnek, mint azok a cégek, amelyek más államokkal vannak üzleti összeköttetésben.

Az általános elv az, hogy Románia valamennyi kereskedelmi egyezményét felmondja, de ésszerűen érvényben hagyja a különösen fontos megállapodásokat. A felmondási idő alatt egy külön erre a célra kinevezett bizottság fogja az új rendszer szempontjából össze gyűjteni a tárgyalási anyagot. Ugyanez a bizottság fogja megállapítani azt is, hogy mely állammal milyen alapon indítsa Románia új tárgyalásokat.

A kormány azt szeretné, ha a mai sokféle megállapodás helyébe minden országgal egyetemes típusú egyezményt köthetne. Ez azonban aligha fog menni, legálább is a kvóták és fizetési feltételek tekintetében.

Valószínű tehát, hogy az új tárgyalások sokáig el fognak húzódni és addig ezekkel az országokkal szemben a mai rezsim marad érvényben és ha létrejön is az új megállapodás, esetleg az is eltérő lesz az egyes államoknál. Következésképpen a gazdasági élet, ha bele is törődne Manolescu Strunga új rendszerébe, még sokáig fogja sanyalni a bizonytalanságot és talán hónapok is beletelnek, amíg az új rendszer véglegesen kialakul és a gazdasági

élet hozzáilleszkedik. Addig azonban nagyon sok zavar és zökkenő fogja nyugtalanítani az ipart és a kereskedelmet egyaránt. És majd csak az első alkalmazási év elteltével fog világosan kiderülni, hogy az új rendszer csakugyan jobb-e Románia magasabb gazdasági érdekei szempontjából, vagy pedig ez is csak kísérlet volt, amely balul ütött ki, mint minden eddigi próbálkozás, amely éppen azoknak az érdekeknek ártott, amelyek nevében a szoros megszorításokat életbe léptették.

Az országfejlesztési kölcsön

KIBOCSÁTÁSI ÁRFOLYAMA kövénnyenként 880 lej, fizetendő egészben készpénzben, vagy 680 lej készpénz és 200 lej járadékkötvényekben.

VISSZAVÁLTÁS minden aláírt kötvényért 1200 lej, vagy 100.000 lej, 200.000 lej, 250.000 lej, egy millió lej, vagy hárommillió lej és prémiummal.

AZ ALÁÍRÁSOK ÉS FIZETÉSEK ESZKÖZÖLHETŐK:

Pénzügyigazgatóságok, állami- és városi adóhivataloknál;
Casa Autonomă a Monopoliilor Statului-nak alárendelt közegeknek;
Banca Națională a României fiókjainál;
Lelési pénztárnál;
Postaiakarékpenztárnál;
Postahivataloknál;
Banca Centrală Cooperativă;
Oficiul național al Cooperatiei;
Federale și bănci cooperative autorizate.

Fővárosi bankok:

Banca Românească, Banca de Credit Român, Banca Comercială Română, Banca Comercială Italiană și Română, Societatea Bancară, The Bank of Roumania Ltd., Banca Anglo-Cehoslovacă și de Credit din Praga Banca Christosveloni, Societatea Națională de Credit Industrial Banca Urbană, Banca de Agricultură și Export, Banca Agronomilor, Banca Anglo-Română, Banca Cerealistilor, Banca Dichu, Banca Gh. M. Eftimiu et Co. Banca Ipoteclară Rurală, Banca Pieții, Banca Rahova-Bragadiru, Banca Românească a Orientului, Banca de Scont a României Banca Sindicatului Agricol Ilfov, Banca Tâmbărilor, Banca Viticolă, Casa

de Bancă L. Zanea, Creditul Românesc, Finkels M., Isac M. Lewy, S.-ri, E. I. Semo et M. I. Lewy Prima Societatea Civilă de Credit Funciar Rural Soc. Com. pentru Construcții de Locuințe Eftine Banca Agricolă, Banca Friedmann, Juster și C-ia, Banca Cornea, Banca de Depozite și Scont, Banca de Devize și Lombard.

Societățile de Asigurări următoare:

Generală, Dacia-România, Agricola Foncieră, Națională, Asigurarea Românească, Sun, Steaua României, Franco-Română, Phoenix, Adriatică-Trieste, Victoria, Britania.

Vidéki bankok:

Arad
Banca Victoria, Casa de Păstrare Generală din Arad, Casa de Păstrare a Județului Arad.
Bacău
Banca Oituzului.
Bazargic
Banca Caliacra.
Bistrița
Banca „Aurora” din Năsăud, Banca de Credit.
Botoșani
Banca Moscovitz.
Brăila
Banca Sindicatului Agricol.
Brașov
Casa Generală de Economii, Banca Cetățenilor și Țăranilor din Codlea.
Buzău
Banca Buzăului, Banca Muntenia, Banca Comercială.
Călărași
Banca Frații Mateescu.
Caracal
Banca Caracal.
Cernăuți
Banca Comercială Națională.
Chișinău
Banca Basarabiei.
Cluj
Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Banca Ardeleană și Casă de Economie, Banca de Scont și Schimb din Ardeal, Banca de Agricultură și Casă de Economie, Banca Economul, Banca Vlădeasa din Huedin.
Craiova
Banca Comerțului.
Dej
Banca pentru Agricultură, Industrie și Comerț, Banca Poporală.
Deva
Casa de Păstrare, Petroșani Ardeleană, Orăștie Crișana, Brad.
Făgăraș
Banca Furnica.
Huși
Banca „Albina”.
Hotin
Banca Cetatea Hotinului.

Jași
Banca S. O. Grosswald.
Lugoș
Creditul Bănățean, Cărașana, Lugoș.
Oradea
Banca și Casa de Economii Fuzionată.
Oravița
Banca Oravițană.
Pitești
Banca Pitești.
Ploiești
Banca Prahovei, Banca Comerțului din Valea lui de Munte.
Roman
Banca Comerțului și Industriei.
R.-Sărat
Banca Creditul Râmnicean.
Satu-Mare
„Casa Noastră”.
Sibiu
Banca Albina, Institutul de Credit Funciar, Casa Generală de Economie din Sibiu, Banca „Oașia”.
Sighet
„Maramureșana”.
Sighisoara
Banca Unită pentru Industrie și Hipotecă, Banca Poporului, Banca Patria, Blaj.
Siliștră
Banca Durostorului.
Siml. Silvaniei
Sălajana Inst. de Credit și Economii din Jibou, Silvania Institut de Credit și Economii din Simleu.
Târgoviște
Banca Dâmbovița, Banca Comercială și Industrială, Banca de Comerț și Industrie din Răcari.
Tg.-Jiu
Banca Creditul Gorjan.
Tg.-Mureș
Casa de Economii, Banca de Scont, Casa de Econ. din Reghin, Mureșana din Reghin.
Timișoara
Banca Timișoarei și Soc. Com. pe acțiuni, Prima Casă de Păstrare.
T-Severin
Banca Comercială, Banca Mehedințului.
Vaslui
Casa de Credit.

A fent megemlített bankok felhatalmazása, úgy a központi, valamint az országban levő fiókjaik és agentúráik.

A visói villany olcsó, de...

Felsővisón olcsó a villany. Nagyon olcsó. A legolcsóbb.

Annak nem volna értelme, hogy megmondjuk, mennyibe is kerül hektóvatonként banikba, mert akkor a nyájas olvasó még mindig nem tudná.

Eltérően megmondjuk, hogy egy házban, a hol tizenöt villanykörte ég rendszeresen, az októberi villanyzámla 120 lejt tett ki.

Igy sokkal szemléletesebb, hogy Felsővisón milyen olcsó is az a villany.

A villany Felsővisón azért ilyen olcsó — és pedig nem relative, a többi más városok villany díjához képest, hanem abszolút —, mert az áramgerjesztő telepet vizierőre berendezett turbina hajtja.

Illetőleg csak hajtogatja.

Mert — és most jön az a bizonyos de — a mikor nagy a meleg és szárazság van, akkor a hajtóerő gyengül és a villany rosszul ég.

Amikor nagy a hideg és a víz megfagy, akkor a villany pláne rosszul ég.

Egyébként pedig néha pislog.

Ipari célokra éppen ezért nem lehet felhasználni, mert a feszültség nem állandó.

Ugyanezen okokból nem lehet felhasználni rádióhoz sem.

Csak világításra.

Kedvezőtlen körülmények között a villanykörtek csak diszkrét rózsaszín fényben égnek és az áram olyan gyenge, hogy a vezetéket egész nyugodtan meg lehet érinteni.

A visói villany olcsó és nem ráz.

Bemutatjuk Gruber Jánost

Festőművész.

Régebben suszter volt, csak azért változtatott pályát, hogy több jövedelme legyen az éhezéshöz.

Nem séggyeli a régi mesterségét. Azt mondja, afelel meg tudhat festeni.

A nagybányai festőiskolában tanult festeni. A visói színek valami egészen egyéni megvilágítást nyerne a vásznak.

Határozottan tehetséges. Képeinek ára 60 és 100 lejt között váltakozik, de dolgozik eljenszámlára is.

A legnagyobb teljesítménye mégis az, hogy festésből megél Felsővisón.

Kulturélet Felsővisón

A sarokasztalnál négyen römiznek. Két tanító az állami iskolából, az agronom és a bérlőnek az unokaöccse.

A főúr a sarokban szundikál nyugodtan: őt nem zavarja senki.

A cigányzenekar melábusan hangol, gyenge a kilátás, de azért mégis csak meg kell próbálni. Azután bátoritanul, halálra rázendítenek „Az én babám egy fekete nő” kezdetű és Felsővisóna még alig ismert slágerre.

A römizők leintik. Nem kell zene. Ugyis olyan pechbe megy az egész. A zene elcsendesedik.

Ez az uri kaszinó kisterme.

A nagyteremben sötétség van. Az egyik végében a teremnek néhány deszkából összeácsolt, rögtönzött színpad áll, előtte pedig összedobált széksorok. Itt szoktak lezajlani a „kulturesemények”.

Egyik kaszinótag informál.

— Tartottak itt már színelőadásokat is, utoljára vagy négy évvel ezelőtt, mert van ám itt, kérem, erre is publikum. Szombaton, meg vasárnap.

— Mondom, négy évvel ezelőtt volt az utolsó színelőadás. Szigetről lejött ide egy színész meg egy színésznő és előadták a „János vitézt”. De mert ők csak ketten voltak, hát itt felfogadtak még néhány statisztát, de azok helyett is ők beszéltek. Tetszik tudni, ez az a darab, amelyben azt éneklük, hogy „Oly jól csuszik az a banánhéj”. Az előadást a kaszinó cigányzenekara kísérte. Nagy siker volt. A színészek úgy megszerették a közönséget, hogy a színésznő itt is maradt egy nőtlen patikussegédnél vendégségben még vagy két hétig.

Azóta sem volt ilyen kulturesemény Felsővisón.

Most vagy egy hete bevonták a kaszinónak az italmérési engedélyét is. Még nem tudni miért, de biztosan valami adótarozásból kifolyólag. Azóta meg épenességgel minden halott. Egy-két társaság römizik, de ebből bajosan lehet megélni. A bérlő most elutazott, hogy vagy elintézi az italmérést, vagy más üzlet után néz.

Mert hát csak nem lehet kulturát csinálni italmérés nélkül.

Az agrártörvény elképzelése és a valóság

Eelsővisó község ráfizet minden köbméter fára, amit kitermel erdejéből

Dr. Olsavszky István érdekes nyilatkozata: Le kell mondani hatezer hold erdőről, hogy a község csődbe ne jusson

A tétel felállítása elég furcsán hangzik:

Ha Felsővisó községi erdő céljaira megkapja azt a területet, amelyre az agrárkiszajátításról szóló törvény értelmében megvan az igényjogosultsága, akkor a jelenlegi lakosok dedunokái is nyögni fogják az ebből eredő adósságok terheit.

Vagyis ha a község megkap egy hatalmas vagyonkomplexumot, akkor — csődbe jut.

Sietünk megjegyezni, hogy ez nem egyéni vélemény. Nem egy helybeli közgazdasági lángelme paradoxonja, hanem pontos és szakszerű üzleti kalkulációnak a végeredménye.

Dr. Olsavszky István, a község időközi bizottságának az elnöke világítja meg közelebbről a kérdést.

— Az agrártörvény rendelkezései folytán a kiszajátított erdőterületekből minden község számára községi erdő létesítendő a lakosság faszükségletének a kielégítésére — kezdte nyilatkozatát dr. Olsavszky.

— A községi erdőterület nagyságát az illető község lakosságának a száma határozza meg és Felsővisónak, a lakosság számára folytan 11.000 hold kiterjedésű erdőterületet kellene kapnia.

— Az eddigi kiszajátítási eljárások során a községnek birtokába már át is adtak 5100 hold kiterjedésű erdőterületet azzal, hogy a még hiányzó körülbelül

6000 holdnyi területet a további kiszajátítások során kapja meg a község.

Egy érdekes kalkuláció

— Egyelőre tehát a számítás alapjául csak ezt az erdőterületet veszem — folytatta dr. Olsavszky —, amelynek a kitermelése már meg is kezdődött. A kiszajátítási árat, amelyet az agrárkiszajátítás határoz meg, természetesen a községnek kell fizetnie, részletekben. A felsővisói községi erdő kiszajátítási ára még nem lett megállapítva, azonban a borsai községi erdőnél már megtörtént az ármegállapítás, amely szerint a községnek holdanként 3000 lejt kell fizetnie. Ezt az összeget ötven év alatt kell egyenlő évi részletekben fizetni, de természetesen a községet terheli a kiszajátítási ár után járó kamat is.

— Ha ezeket a számokat vesszük alapul, akkor a község által birtokba vett 5100 hold erdőnek a kiszajátítási ára holdanként 3000 lejt számítva, 15 millió lejt, amit 50 év alatt kell törleszteni. Ez évenként 300 ezer lejt jelent. A fizetendő kamat évenként 750 ezer lejt. — Ezenkívül a községet terheli a kitermelt területnek az ujrátérítési költsége, ami évi 36 ezer lejt, az erdészeti hatóságok részére adminisztrációs költségek címén 20.000 lejt kell fizetni és végül az erdőkerülők fizetése és az erdőre való felvigyázás évenként 36.000 lejtbe kerül. Ez összesen 1.142.000 lejt évi kiadást jelent a községnek.

Minden köbméter fa ráfizetést jelent

— Ezzel szemben mi a várható jövedelem? Az erdészeti hatóságok által megállapított üzemszám szerint az egész erdő kitermelése 10. esztendőre van kalkulálva, hogy az erdő kitermelése 5100 köbméter fát jelent. Feltéve, hogy konjunktúra van és a fa ára emelkedik köbméterenként 100 lejt tőrárat lehet elérni. Ez 510 ezer lejt évi jövedelmet jelent a községnek azzal az évi 1.142.000 lejt kiadással szemben, amelynek végösszegét nem lehet leszorítani egyetlen banival sem.

— Ez a deficit több mint a kétszeresére emelkedik — fejezte be nyilatkozatát dr. Olsavszky István — abban az esetben, ha a község él azzal a jogával, hogy a községi erdő igényjogosultságának megfelelően 11.000 holdra egészítsék ki, mert hiszen nyilvánvaló, hogy minden egyes köbméter fa, amit kitermelünk, csak ráfizetést jelent.

Igy fest az agrárreformnak a községi vagyon gyarapodását célzó intézkedése, a száraz üzleti kalkuláció megvilágításában.

Mert hatezer hold erdőterület valóban hatalmas vagyont jelent. Mégis le kell inkább róla mondani, nehogy ezt a vagyont megkeserüljék a felsővisói lakosok — hetediziglen.

Csak egy kislány van a világon

Éjjelizene — csendőrkisérlettel...

— Nem loptam én életemben — vallotta négy aranyifju, de mégis megtalálták náluk az eltűnt tyukokat

A szerelem sötét verem...

Igy van ez mindenütt a világon, még Felsővisón is.

Nem is lehet csodálkozni azon a négy felsővisói szeladonon sem, akik szintén beleestek, ugyanígy, hogy az ügynek a büntetőjárásbírószágon is folytatása lett.

A visómenti koronázatlan szépségkirálynőt, Miss Felsővisót, polgári néven Marin Duceának becézik, aki négy ifju hősszerelmesnek, Mustafa Szilviusznak, Tomoiaja Matyinnak, Pupa Joannak és Constantinescu Jonelnek gyújtotta a szívét szerelemre.

És mivel a virágnak sem lehet megtiltani, a négy amorozó egy holdfényes éjszakán odalopózott a szívük királynőjének az ablaka alá két szál válogatott cigánnyal, hogy éjjelizenét adjanak.

A dolog nem ment egészen könnyen, mert a leány ablaka alá csak a szomszédban lakó Kellermann Juliska udvarán keresztül lehetett eljutni, amelynek a kerítését ki is döntötték, mert hiszen négy szerelmes szívnek csak nem lehet akadály egy kerítés.

Az éjjeli zene annak rendje és módja sze-

rint le is zajlott. Marin Ducea a muzikaszóbból tudomásul vette, hogy a négy ifju lovag számára csak egy kislány van a világon és ez a kislány senki más csak ő, mire véget vetettek a zenének és hazamentek a legények.

Másnap reggel Kellerman Juliska feljelentést adott be a csendőrséghez ismeretlen tettesek ellen, akik előző éjszaka nemcsak a kerítést döntötték ki, hanem az udvaron lévő tyukokat is ellopták.

A derék csendőrmester, aki nyilván nem tudta, hogy a szerelmes ember nem tudja mit cselekszik, a legnagyobb hivatali buzgalommal derítette ki a tetteseket, akik ugyan váltig tagadtak, mindez azonban mit sem változtatott a dologon, mert a csendőrmester az ellopt tyukokat megtalálta Constantinescuék udvarán.

Az így a járásbíró elé kerül, de a tárgyaláson a károsult kiegyezett a vádlottakkal, akik megfizették a kárát.

Régi dolog, hogy a nagy szerelem mindig bajt csinál.

De azért mégis megnyugtató, hogy a romantika mégsem halt ki teljesen.

képező földből kaptak fejenként haszonbérbe körülbelül 3 holdnyi területet, ezenfelül pedig volt nyugdíjjogosultságuk is.

Még 1923-ban a földművelésügyi minisztérium azzal az ajánlattal fordult a szegődött munkásokhoz, hogy a maga részéről hozzájárul az általuk használt földeknek a kiszajátításához, olyanformán, hogy azokat a kincstártól sajátítsák ki és adják át tulajdonjogilag a szegődött munkásoknak, ha azok ezzel szemben hajlandók a nyugdíjigényükről a román állammal szemben lemondani.

A szegődött munkások — számszerint 109-en, kivétel nélkül németajku kisebbségek — el is fogadták az ajánlatot és lemondottak nyugdíjigényükről.

Időközben azonban Felsővisón az állami erdők autonómpénztára, a CAPS lett az ur, amely nem volt hajlandó elfogadni a korábbi megállapodást és a maga részéről megfellebbezte az elsőfoku agrárhatóságok azon határozatát, amely a kérdéses kincstári területet a szegődött munkások számára kiszajátította és a munkásokat birtokba is helyezte.

A kérdés végleges rendezése azóta húzódtott, míg végre a földművelésügyi minisztérium érlelyes leiratban utasította a CAPS-t, hogy az agrárhatóságokat ellenbeadott fellebbezéseket vizsgálja vissza.

Ennek a miniszteri rendelkezésnek az értelmében hosszú idő után most tulajdonjogos tulajdonához jut a volt magyar államkincstár százkilenc szegődött munkása.

Végre megoldódik a volt magyar államkincstár szegődött munkásainak az ügye

A földművelésügyi minisztérium rendelete folytán megkapja jogos tulajdonát 109 kincstári munkás

Ez is kisebbségi sérelem volt.

A multidót ugyan még csak félve használjuk, de előreláthatóan most már véglegesen megoldást nyer a volt magyar kincstár szegődött munkásainak ügye, amely idestova tizenkét esztendő óta húzódik-halasztódik.

A magyar államkincstár, amelynek Felsővisó közelében hatalmas kiterjedésű erdőszékei voltak, szolgálatába szegődött munkásaival szerződéses viszonyban állott. A szerződés értelmében a munkások fizetésük jelentékeny részét természetben kapták, éspedig a kincstár tulajdonát

Küzdelem népünk egészségeért

Dr. VENDE JÁNOS tanársegéd:

A nemi betegségek

okai, tünetei, kezelése, védekezés 60 Lejt

Dr. FÖLDES LAJOS főorvos:

A női betegségekről

Megelőzés, védekezés Hasznos tudnivalók egészséges és beteg nőknek!

Ára 102 lejt. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Vidékre való szállításhoz portó felszámítunk.

Egy orvosprofesszor szerint

Az a baj, hogy
tul sokáig élünk

Hozzászólás egy különös interjúhoz

— Olvasta? — kérdezte tőlem sápadtan egy ismerősöm, aki elmúlt már negyvenöt éves. És nem ő volt ma az első, aki felháborodottan így szólt: — Olvasta?

— Igen, olvastam. Egy orvosprofesszor nyilatkozott: „A 45 éves átlag életkor szinte egyik-napról a másikra kitolódott 65 esztendőre. Az államok megrökönyödve veszik észre, hogy nyugdíjasaik nem akarnak meghalni s a fiatalság kétségbeesetten áll a kapuk előtt. Számára sehol sincs hely... A gyógyulás egyénileg érdek... de az összesség szempontjából ez a legnagyobb baj...”

Igy. Sőt még ráadásul elpanaszolja, hogy ma már nincs komoly járvány, hogy csirájában fel lehet fedezni s meg lehet gyógyítani a tuberkulózist, hogy a cukorbeteg vélegyengülésig élhet az insulin segítségével, hogy a rák is mind tökéletesebben gyógyítható, nem is beszélve a vakbélről és a sérvről, amelyben husz év előtt még tömegesen haltak meg az emberek. S aztán fájdalmasan teszi fel a kérdést: Ki hal meg ma sérvről?

„Az orvostudomány fejlődése egyenesen harakirija az emberiségnek” — ez a végső megállapítása.

Oh, kedves jó professzor ur, aki annyira megijedt az orvostudomány sikereitől, kedves drága professzor, milyen édes és naiv ez az interjú, amit ön egy budapesti újságírónak adott. De, ha egy magát megnevezni nem akaró egyetemi orvosprofesszor mond efféleket, akkor már nem tudunk nevetni, legfennebb sirva fakadunk ekkora sötétség láttára.

Igaza volt Vándor Kálmánnak, aki leírta az ön megdöbbentő kijelentéseit, amikor nem mondott semmit Önnek, Tanár ur! Igaza volt neki. Ö interjú alkalmán nem pedig felvilágosítani Önt határtalan tévedéseiről. Hiszen kérdezhetette volna: — Kedves tanár ur, azt hiszi, hogy az egyetemes krízisnek a halálzási szám csökkenése az oka? Azt hiszi, hogy igen sokan vagyunk és egymás elöl esszük el a kegyeret és vesszük el a hivatalt? Kegyed, ugy látszik, nem tud arról, hogy a kuba kávéféleséget a tengerbe öntik, hogy a dán borjokat elpusztítják, hogy a gyapjú tultermelést elégték. Nem tud arról, hogy a világ gyáripára teljes üzem mellett annyit tudna termelni, hogy még a kanibál is frakkban fogyaszthatná el az estére félretett hideg hittérítő pecsenyét. Nem tud arról, hogy nem a javak hiánya okozza a nyomort, hanem a termelés és elosztás csökkenése, amit a kapzsi nagytőke és az imperialisták gazdasági politika lelkiismeretlen tüzeinek spekulációja idéz elő.

Igen, Vándor Kálmán ilyeneket mondhatott volna és még sok minden egyebet, amit ő mind tud. De... Ön, kedves Tanár ur, valószínűleg több mint 45 éves s így a fiatal újságíró csak mosolygott és alighanem azon gondolkodott, hogy a professzor ur miért nem jár jópéldával elől, mikor annyi kitűnő fiatal orvos áll munka nélkül.

Mert, Önért, kedves Tanár ur, ezek után nem lenne olyan nagy kár, bár élek a gyanuval, hogy Ön titokban azt reméli, hogy 65 éves átlag korához is hátha még cseppen valami egy elhunyt pályás gyerek fel nem élt életéből is. Pedig Önök talán a régebbi 45 év is bőségesen sok, de engedje meg, Önnek ellentétben vannak olyan emberek is, akik tanulnak, tanulnak, fejlődnek és csak későbbi éveikben jutnak el odáig, hogy az emberiség összességének hasznára lehessenek. Még pedig olyan hasznára, amit talán nem tudna akárki utánuk csinálni a fiatalok közül.

Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a fiatalokat ne hagyjuk élni! Megvizsgálhatjuk Önt, a fiatalok élni fognak. Keresnek és majd találnak is utakat maguknak, de nem azon a módon, hogy pestis járványt zudítsanak az emberiségre.

Es imel! De lehet-e azzal vitatkozni, aki úgy vélekedik, hogy ha ilyen tempóban halad tovább a tudomány fejlődése, akkor „megáll minden és nincs előre jutás”. És ezt egy orvosprofesszor mondja! Ugyan milyen tapasztalatok alapján? Hiszen millió és millió évek óta még mindig minden haladt, mozgott és fejlődött. Tehát nem valószínű, hogy éppen most hirtelen, a professzor ur kedvéért, megálljon a fejlődés. Igaz, van visszaesés (amelynek igen jó bizonyítéka éppen a tanár ur) ezek azonban a mozgást még inkább elősegítik.

A cikk kezdetén még nem értettem, ami most olyan tisztán áll előttem, hogy miért titkolta el Ön olyan határozottan a nevét. Istene, nem is olyan buta ember Ön, kedves Tanár ur, elvégre nem mindenki bolond, hogy a nyomtatott betűkért felelősséget vállaljon és állja és tűrje a következményeket.

Ezzel szemben én még elég messze vagyok az átlag életkortól, mégis lelkesen lesem, türelmetlenül várom a rák, tuberkulózis és egyéb rettenetes betegségek kutatóinak harctéri jelentéseit és Önnek ellentétben nem szígyelem megnevezni magamat: M. Hegyi Ilona

Egy különös szökési história
margójára

Kolozsvár, november 8

Amit nemrégiben még csak szájakhoz görbített tenyerek mögött közöltek sugva bugva, mintegy intim-pletykaképpen, ma már minden titkolódzás nélkül, nyíltan beszélnek... Ismerősök és idegenek, kereskedők és mások, nem csinálnak már titkot abból, hogy Farkas Sándor, közismert kolozsvári terménykereskedő néhány nap óta sehosem mutatkozik. Eltűnt a városból. Kevésbé tapintatosan: megszökött.

Kolozsvárt nem mindennapos az ilyen esemény, ám ha gyakoribb is lenne, nagyobb feltűnést nem okozhatott volna. Farkas Sándor ugyanis két évvel ezelőtt, egy családi háttérű tragédia kapcsán az érdeklődés központjában állott. Válfélben levő fiatal felesége veronált ivott és 48 órai kínzódás után meghalt. A kolozsvári társaságokban is jólismert fiatalasszony öngyilkossága szomorú népszerűséget kölcsönzött Farkas Sándornak, akinek a közvélemény ettől kezdődőleg minden lépését részvétellel vagyis érdeklődéssel kísérte... Másszóval: „evidenciában” tartották. Ezért keltett „eltűnése” szokatlan feltűnést, bár lényegében csak annyi történt, hogy egy szorongatott helyzetben levő kereskedő, kötelezettségei elől, „ismeretlen helyre távozott”...

Az előzmények, illetőleg „amíg egy kereskedő eljut odaig”, talán nem is olyan szenzációk, mint amilyenek a pillanat hatásától befolyásolt üzlettársai minősítik. Végzetes sablon ez és nem kétséges, hogy Kolozsvárt ezidőszere is sok kereskedő követhetné mindenben Farkas Sándort... A teljes letörésben, akaratukon kívül, bizonyára már eddig is sokan követték, ami pedig az „eltűnést” illeti, hát ez teljesen temperamentum dolga... És bizonyos tekintetben a körülményeké! Az egyiknek sikerül, a másiknak nem, bár egyik eset sem túlságosan ideális...

Farkas Sándort második házasságkötése óta — mert egy hónappal felesége halála után újból megnősült — valami makacs végzet üldözte. Már akkor rebesget-

Nyomasztó kötelezettségei elől „ismeretlen helyre távozott” egy közismert kolozsvári terménykereskedő

ték, hogy a nemrégiben még „stabil”-nak ismert üzletember nyomasztó pénzügyi nehézségek között vergődik. Parkodott ugyan „kilábalni”, de nem sikerült. Az elmúlt évben már kénytelen volt felszámolni annál a vállalatnál, amelyhez társas kötelek fűzték... Bizonyos kellemetlen differenciák mutatkoztak ekkor Farkas terhére, kölcsönökkel sikerült is valahogy a fenyegető fellegeket eloszlatni, de már a lejtőn volt, ahonnan a csucs felé nem lehet gurulni... Félévvel ezelőtt, ugyancsak holmi elszámolás következtében, egy kolozsvári szállítótársalattal gyűlt meg a baja...

Ilyen és hasonló „pecek” miatt döntött úgy Farkas Sándor, hogy nem csinálja tovább! Belefáradt a sors következetes üldözésébe...

Érdekes, hogy Farkas Sándor eltűnése be senkinek igyekszik rejtélyes momen-

tumokat belemagyarázni. Üzlettársai és közvetlenebb ismerősei előtt magától érthető volt, hogy Farkas üzleti balszerencséjének előbb-utóbb „eltűnése” lesz a vége... Ez ideig-örig megold mindent... Senkivel sem közölt semmit, csak kámforrá vált, az „eltűnések” szokott receptje szerint!

Most aztán kezdődnek a találgatások: hova tűnhetett el, mit csinál, hol próbálkozik új egzisztenciát csinálni? Ahogy ilyenkor szokták.

Mindez azért, mert Kolozsvárról nem mindennap tűnik el valaki. Lőrinczy Mózes ismeretes odyszeája óta nem is emlékeznek ilyesmire!

Pedig úgy, ahogy van, mégis sablonos és kerek ez a história: kereskedő volt 1934-ben... terhei voltak... megszökött! Nem értem mit csodálkoznak!?

(N. F.)

62 felekezeti és 11 állami szolgálatban levő
kisebbségi tanítót buktattak el a csiki
jelentkezők közül az őszi nyelvvizsgánHivatalos értesítés még nem jött, de Chirca tanfelügyelőnek
vannak magánértesülései

Csikszereda, november 8.

Az ősssel megejtett kisebbségi tanítóvizsgáztatás eredményéről a csikszeredai tanfelügyelőség az alábbi tájékoztatót adta ki kérdésünkre:

— A minisztériumból hivatalosan még nem közölték az elbuktott kisebbségi tanítók névsorát. A tanfelügyelőség csak arról kapott értesítést, hogy az elbuktott felekezeti tanítók 1935 január 15-ig újból vizsgára állhatnak. Ebben a pillanatban pontosan még nem lehet tudni, hogy ez a rendelkezés kiket érint névszerint. — Chirca Péter tanfelügyelő magánértesülései szerint a székelyszeres vizsgáztató bizottság 62 csikmegyei felekezeti tanítót nyelvtudását kifogásolta. Ennyi le-

het tehát az elbuktatott csikmegyei felekezeti tanítók száma.

— Az állami szolgálatban levő kisebbségi tanítók ügyében sem érkezett még végleges döntés. A magánértesülések úgy tudják, hogy ezek közül 11 tanítónak bizonytalan a sorsa. Az újabb vizsgáztatásra kiadott miniszteri rendelet ezekre nem vonatkozik, bukásuk tehát véglegesnek tekinthető. Egyébként a minisztérium már döntött a tanfelügyelő most utazik Bukarestbe, hogy a rendelkezéseket átvegye és az intézkedéseket megtegye.

Itt említjük meg, hogy Chele tanfelügyelő a csikszeredai felekezeti iskolából az államiba átparancsolt 14 tanuló ügyét kedvezően intézte el. Tovább láthatják a felekezeti iskolát.

SPORT

A labdarugás hírei

Románia megfigyelője az angol olasz mérkőzésen? A román szövetség érdekes táviratot kapott Farmertől, az újonnan szerződöttet skót trénerétől. Farmer, akinek már november elsején Bukarestben kellett volna lennie, kéri, hogy bizak meg a hivatalos megfigyeléssel az angol-olasz mérkőzésen. A szövetségnek nem értik, hogy miért kell éppen Romániának megfigyelő ezen a nemzetközi találkozóson. Valószínű, hogy Farmer egyéni érdeklődésből akarja megtekinteni a szenzációs mérkőzést és még két hétig szeretne otthon maradni. A szövetségnek ezt a két hetet semmiesetre sem fogják kifizetni Farmernek.

A Hungáriának igaza van: a Crisana még tartozik Barátkyért. A magyar szövetség megküldte Bukarestnek azt a szerződést, amelyet Barátky kötött a

Hungáriával. Ebből kétséget kizáróan megállapították, hogy a Crisana jogtalanul tartott vissza 700 pengőt a Barátkyért fizetett váltásdíjból. Ezek után a szövetség utasítja a Crisana, hogy tartozását haladéktalanul fizesse meg.

Az olasz csapat csütörtökön indul Londonba az Anglia elleni mérkőzésre. A szakértők nincsenek megelégedve az „azur csapat” összeállításával, az olasz közönség azonban rendületlenül bizik válogatott együttesében és a győzelemben nem is kételkednek.

Vénus-Ripensia mérkőzést terveznek, melynek teljes bevételével államfejlesztési kölcsön-kötvényeket vásárolnának. Ezzel alapoznák meg a súlyosan sérült labdarugójátékosok országos segélyalapját.

Atlétika

Galambos egy évvel ezelőtt elért rekordját hitelesítik. Galambos, Magyarország marathontfutóhajnoka még az elmúlt évben Kassán 2 óra 37 p. 53.2 mp-es szenzációs idővel győzött. Idejét akkor nem tudták hitelesíteni, mert Kassáról nem érkezett meg a rekord-jegyzőkönyv. Galambos mostani kassai útján megszerezte a szükséges igazoló irásokat és így ezt az idejét hitelesítik magyar rekordnak.

Télisport

Budapesten szerdán megnyílt a műjégy-pálya. A versenyzők már a hét végén megkezdik a rendszeres tréninget. Amerika legjobb gyorskorcsolyázói Norvégiában treníroznak ezen a télen, hogy minél jobban előkészüljenek az 1936-os téli olimpiára.

Ökölvívás

Al Brown bantam súlyú ökölvívó világbajnok közelebből Bukarestben szerepel. De nem mérkőzésen, hanem egyik kabarében — boxolva énekel.

Olimpia

Január elsejétől kezdve már árusítják a berlini olimpia belépőjegyét, bár még közel két év van az olimpiáig. A bérletjegyek árait is megállapították már: általános belépőjegy az olimpia minden versenyre 100, 60 és 40 марка az atlétikai számokra 40, 50 és 20 марка, az uszós számokra 40 és 30 марка, a futballra 30, 20 és 10 марка, hogy a főbb sportágakat említsük. Az egyes napi belépőjegyek árai: döntők napján 10, 6 és 4 марка, más napokon 6, 4 és 2 марка, tehát közepesen drága jegyek lesznek a berlini olimpián. (A марка jelenleg 39 —40 lej.)

A turista mentőszolgálat

(3)

A mentéshez szükséges segéd-
eszközök

Kötszerek és gyógyszerek. Nagyon sok kell belőle, mert sokszor súlyos sérüléssel van dolgunk. A sebek befedésére tiszta, csiramentes gaze, vatta, a kötszerek a sebhez való rögzítésére pólyák, a tört végtagok rögzítésére sín (vékony deszka, léc, bot, faág stb.) a vérző helyek esetleges alákötésére gumicső szükség esetén nadrágtartó is megfelel. A felszereléshez tartozik még tiszta szesz, tea, cukor, só, vérzés- és fájdalomcsillapító szerek, víztartó edény, olló, kés, cukorspárga stb..

Szállító eszközök. Gondoskodnunk kell szállító eszközökről, elsősorban hordágyat kell vinni, azonkívül botokat, rudakat, szijjakat, köteleket.

A kötél. A különben is egyik legfontosabb mentőeszköz. Sok szerencsétlenül járt turistát lehetett volna megmenteni, ha idejében elég hosszú kötél állott volna rendelkezésre. Az elmúlt évben a Bucsecsen egy 15 méteres szakadékba zuhant brassói turistát alig lehetett megmenteni, mert a bucsecsi menház ruházárító(!) kötele csak 10 méter hosszú volt. Nemcsak sinezés és hordágykészítés céljaira szükséges az az elég hosszú kötél, hanem meredek helyeken való felbuzáshoz, vagy leeresztéshez is. Az alpesi mentőfelszerelés kellékeihez harminc méter hosszú kötél tartozik, melybe vörös szál van befonva.

Egyéb segédesszközök. A mentőexpedíció felszereléséhez tartozik még meleg takaró vagy sátorlap, fáklya, gyertya, lámpa, fütyülő, iránytű, stb. Ezekkel a szerekkel már most is el vannak látva a környéki menházak, s karbantartásukról, utánpótlásukról eddig a turistagyűlések gondoskodtak.

Dr. Fa

ÁBEL AMERIKÁBAN

38

REGENY
Irtá: TAMASI ARON

A szemem világa is annyira elhomályosodott, hogy csak valami óriást láttam imbolyogni felém, aki nemsokára ezt a kérdést hallatta előttem:

— Hogy van megelégedve, mister Ábel? Annyi tartalék ereje az agyamnak még volt, hogy az óriásban és hangban egyaránt megismerjem Dávid urat s még annyi is, hogy neki így feleljek:

— Tisztelje és becsülje mindenki a filippeusokat!

Amióta itt dolgoztam, most először láttam, hogy Dávid ur elnevette magát. S utána nevettek a többi munkások is, akik magyarul értették s akik a munkájukat azzal szokták néha javítani, hogy a főnöknek hizelegtek. Valaki a filippeusoknak is megmondotta, hogy én rájuk nézve kicsoda kedvező dolgot feleltem, de azoknak az arcán semmi változás nem történt. Még siralmas állapotomban is irigyletem emiatt a szép sötét embereket, de azért jobban irigyletem azokat, akik már otthon vannak és ágyban fehetnek.

Vilmos, kinek jószívűségét nem felejttem el, segített nekem az öltözködésben és a recsegő lépcsőn lefelé menet is vigyázott rám. Azzal haláltam meg neki a jószágot, hogy lent az utcán egy autóbilt fogadtam és abba beléültem őt is. Először hazavittem őt s azután hazavittetem magamat. Amikor kiszálltam a ház előtt, már valóságos tűzben égtem tetőtől talpig. Az arcom is sokat beszélhetett erről a tüzről, mert ahogy beléptem, Teréz néni így kiáltott fel:

— Ábel, mit csináltál?!

— Dolgoztam, — feleltem csendesen, majd bétárolyogtam a belső szobába és vetkezni kezdtem. Teréz néni látta, hogy paplan alá főrekszem és egy pillantás alatt ágyat vetett nekem. Aztán a vetkezésben is segítségemre sietett, de amikor lekerült rólam az ing, akkor a szeme elé kapta a két kezét és sirni kezdett. Éppen közel volt a tükör s abban megnéztem, hogy mit lát rajtam, de magam is elszörnyedtem, mert valóságos perszeveresben szenvedett az egész fejszövetem. Ha lett volna annyi erőm s a könnyeimet sem izzadtam volna mind ki a tűz mellett, én is bátrón sirhattam volna. Így azonban csak az őszi 'evél sorsát ismerem, aki zokszó nélkül és csendes megadással lehull és hallgat. Az első percekben még mintha valami káprázatokat láttam volna fogogni és tűnedezni, de aztán azok is elfogytak, én pedig úgy elsüllyedtem, mint a forró vízben a tojás.

Amikor felébredtem, már másnap volt és délfelé járt az idő. Olyan bágyadt és erőtlén voltam most is, hogy hamarjában még a nevem sem jutott volna eszembe bizonyosan. Pillogtatni kezdtem és valószínűleg csapkodni a két szemem pilláival, mint a madár, akinek az élete még kedves. Annyit hamarosan ki is vettem, hogy két ember ül a szobában, a diványtól nem messze. Ébresztőleg néztek engemet és mosolyogtak s attól én úgy ki nyílram, hogy az egyikben Gáspár bácsi s a másikban Toldi Miklóst fel is ismerem. Mingyárt arra gondoltam, hogy valami kedveset kéne mondanom nekik, mert bizonyosan énmitartam örköldtek itt. Rájok nevettem tehát, majd így szóltam:

— Kettő egy pár. Egyszerre feláltak és odajöttek hozzám. Gáspár bácsi a homlokomra tette a tenyerit, Toldi pedig a kezemet fogta meg.

— No, nincs semmi baj, — mondták mind a ketten.

Nem szóltam erre semmit, de gondoltam, hogy az este és az éjszaka nagy baj lehetett, ha most nincsen semmi. S igazam is volt, mert Gáspár bácsi mingyárt kivallotta, hogy az este orvost hívtak volt az ágyam mellé. Az orvos 'ázessillapító' olaszt adott nekem, aztán olajat rendelt, amivel kengetni kell a testemet, azonkívül pedig nagy vigyázatot és nyugalmat írt elé, nehogy tüdőgyulladást kapjak.

Az ajall Teréz néni kenegettet, én pedig a bőrömet kezdtem vedleni, mint az otthoni gyík s bizonyosan az amerikai is, de én olyant még nem láttam volt ak-

kor. Szerencsére a szervezetem is olyan volt, mint a Blankái: vagyis az örömet és az életet jobban szerette, mint a betegséget. Ennélfogva szombaton már felkelhettem az ágyból, hétfőn pedig ismét megjelenhettem a műhelyben.

Dávid ur eléggé sajnálkozott rajtam, de a betegség miatt a hibát teljesen reám akasztotta. Ellenben a pénzt, ami a betegség nélkül járt volna nekem a hétre, megtartotta magának. A többi emberek is mind örömmel láttak visszatérésemben, csupán az illető filippeus mondott valamit, amiről éreztem, hogy nem lehet kedvező. Odafordultam Viimoshoz, hogy fejtené meg nekem a szót.

Szerkesztői üzenetek

H. József, Eremitul, Ebben a rovatban cégekről, vállalatokról semmiféle felvilágosítást nem adhatunk. Általában annyit közölhetünk, hogy ilyen kötvénnyvásárlásokkal már nagyon sokan megjárják, mert néhány részlet befizetése után az ügynökök és a bankházak nyomtalanul eltűntek és többé egy árva szóval sem válaszoltak ügyfeleik érdeklődésére. Megadjuk bukaresti munkatársunk címét (Bányai Ernő, Bucuresti 2, Str. Nicolae Ionescu 19), tessék válaszbelvényes levélben kérését megújítani és közölni, hogy milyen kötvényt vásárolt a bank utján. Addig is követelje a banktól a havonta megjelenő huzási újságot.

Régi előfizető, K. J. Ilyen címetek ebben a rovatban nem adhatunk meg. Szí-

ARCOSA

kizárólagosan

női felöltők és ruhák
áruháza.

Állandó nagy választék
legújabb francia és angol
modellekben.

Gyermekek- és női felöltők különböző
szövetekből, különféle szőrmézéssel.

Olcsó árak.

Minden igényeknek megfelelő
délutáni- és estélyi ruhák

Arcosa

BUKAREST, Cal. Victoriei Nr. 33
(Casa Frascati). Telefon Nr. 3-64-67

veskedjék közvetlenül a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkárságához irni válaszbelvényes levéllel.

Fogadás. A szilkszin prémek, amelyeket olcsó pénzen megszerezhetnek, legtöbb esetben különlegesen festett nyulprémekből állítják elő. Az igazi szilskin (helyesebben: sealskin) fókaprém,

Van még egy másik szilskinprém, az úgynevezett „seal bizam”, amely pézemből készül.

Bukarest. A választ nagyváradi címükre magánlevélben adtuk meg. A késésnek az volt az oka, hogy a szükséges információk beszerzése sok kereglést vett igénybe.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Alástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk

Vétel-e'adás

Kimondottan kifogástalan állapotban levő használt 50-60 HP teherautómotor kerestetik megvételre. Ajánlatokat részletes technikai leírassal kérünk. Máramaroszigeti Székgyár Sighet Maramureş.

15989

Lokomobil 15-25 lóerőset keresünk bérbe téli időszakra, ajánlatokat „Sürgős” jelzővel kiadókba.

15851

Egy 1350-es Clayton-Shuttleworth cséplőgép eladó. Tóth Testvérek Brassó, Str. Crucii 12.

16030

Jólbevezetett textil- és rövidárúüzlet forgalmas mezőváros főterén elköltözés miatt átadó. Cím 16017 sz. alatt a brassói kiadókban.

Jófogalmu kocsmá és szatocsüzlet bérbeadó. Cím 16023 sz. alatt a kiadókban.

Allást keres

Egészséges szóptatós dajka sürgősen állást keres. Krizsbai Györgyné Brassó, Str. Zizin 13.

16001

Allást nyer

Keresünk azonnali belépésre háromművűnköz, szerkővácst, ki kapalapokat tud nyújtani (Breiter). Ajánlkozók közöljék eddigi specialitásukat: Schramm, Hüttl et Schmidt A. G. Toplej, jud. Severin címre.

16018

Vidéki kalapüzlet társat, esetleg alkalmazottat keres. Kleinné, Sepsiszentgyörgy.

16021

Bukarest

„Lombard” Str. Sf. Jonica 11. Legmagasabb áron vásáro aranyat és mindennemű ékszert. Pénzt folyósít azonnal bármire. Osztálysorsjegyet eladási iroda. (Magyar levelezés.)

21155-b

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel 12-2, 5-8-ig. Vasárnap 9-10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34-11.

Berkovici Lulu kozmetikai intézetében (Bukarest, Str. Nicolae Bălcescu 39 bis II. em.) legmodernebb arc- és testápolás, helyifogyasztás, manicure. Díjtalan tanácsadás. Dolgozó nőknek 50% kedvezmény. Telefon 2-47-51.

210112

Dr. Keszenbaumné egészségügyi- és gyógytorna kurzusait megkezdte. Jelentkezés: Str. Jules Michelet 15. Telefon 227/20.

21158-b

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsá, kitűnő minőségű elsőosztályú áru, mázsánként 150 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban (legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Union S. A. București, Calea Plevnei 159 (Lessel gyár). Telefon 3-80-45.

Finom bécsi konyha, különféle diétás étrendek, orvosi előírás szerint. Elegánsan berendezett szobák. Kemény, Str. Nic. Filipescu 32. Telefon: 412/25.

21170-b

Könyvtári órák 8-1-ig, 4-8-ig a magyar kölcsönkönyvtárban. Előfizetési díj havi 40 Lej. Bukarest, Calea Victoriei 50. Pasajul Imobil-ar, subso.

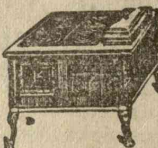
21172-b

Elsőrendű férfi- és női fehérnemű varró munkát vállal a legszebb kivitelben, jutányos árak mellett. Hegedűsnél Bukarest, Apollodor 13. Telefon: 3-46-70.

21054-b

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara köve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

BABITS MIHALY összes költeményei. 414 oldal, diszkötésben 120 lej. Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58. az udvarban.

Előnyös
árakon.

Sp-rherdek, fehérek vagy fekete, emailrozottak és belga kálynak

„GLORIA”
KÁLYHAGYAR

Bukarest Str. Florilor 30
Kérje díjtalan árjegyzékünket.

Korszerű Husnélkül Táplálkozás

Utbaigazításokkal és konyhareceptekkel. Vese, gyomor, stb. betegségek diétás ellátására. — Étrendi tanácsokkal, 303 recepttel és 94 összeállított menüvel.

Irtá: Dr. Rusznák István, budapesti szanatóriumi vezetőorvos.

Ára: 95 lej, postán, utánvétellel 115 lej.

Brassói Lapok Könyvosztályában

Magyar orvos irodalmi ajándéka

Érdekes, eddig még fel nem dolgozott tárgy, Kiváló szerző

Ösztön, kultúra, illúziók AZ EMBER HARCA a civilizáció rabságában

Irtá: Dr. Gartner Pál

A tartalomjegyzékből: Elettöztönnzavarok társadalmi és lelki okai. — Lelki eredetű szervműködési zavarok. — Elettani erő és a társadalom összeültközései a lélekben. — Lelki betegségek társadalmi eredete. — A nő és a homoszexualitás. — A nemi élet zavarai. — Új embertípus. — A nemek örök harca. — Kovenes értenek a szerelemhez. — Az önzés reflexe. — A fiu és a leány egymástól elterő nemi fejlődése. — Az apajog kultusza. — A kulturerber babonái. — A nő elettani hátrányai. — A nő nemiségének fokozati és minőségi különégei. — Nőmozgalmak. — A nemi elnyomatás. — Nemi aktus és veszteségérzés. — A kulturerber illúziói. — A kultúra kompromisszumokat követel. — Primitív néphit és fogamzás. — Kriminálitás, szadizmus és epilepszia. — Az érvényesülés lélektana. — Agresszió és társadalmiság. — Siker. — Az érvényesülés nyers céljai. — A szociálisan bódoguló lelke. — Arakat-akarattéklültség. — Társadalom és érvényesülés. — A pszichozanalizis és az egyén felszabadítása. — Az alk. és az elmebeteg művész. — Az alkotás morálja a fantáziavilág. — Spiritizmus és tulvilláslét. — Epilepszia és nemiség. — A nemek harcának kiegyenlítése, stb. stb. stb.

144 oldalon, igen izléses és szép kiállásban, Ara csak 54 lej.

Megvásárolható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58., udvarban.